

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Monasteriis, Monachis, & personibus regularibus. Cap.
Decimvmqvintvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

corrigibiles sint, puniatur secundum laudabiles reformationes ipsarum. cōfratrarum, etiam per eiectionem. Item si ius patronatus prætenderent hoc respectu, vt reuideantur fundationes, & quomodo iudicabitur ecclesiasticum, vel laicorum, Couar. in pract. qq. cap. 36. num. 8. recitata contraria opinione concludit dici laicorum. Item si in ipsis sint particulares redditus, adnotentur, & recognoscantur cum alijs bonis pretiosis mobilibus, ne vlrpētur, aut ad alios vsus, quam destinatos conuertantur, & quod ipsarum factores principales, Economi singulis annis reddant rationem ordinario loci, non obstantibus quibuscumque, iuxta decretum ipsius Conc. sess. 22. de refor. c. 9. cum modificatione, vt ibi, hoc addito, quod magistri, & præfecti doceāt sanam, & catholicam Fidem, sæpiusq.

confiteantur, & sacram Eucharistiam accipiant, nec faciliter permittatur licentia orandi noctis tempore, propter multa inconuenientia, quæ euenire possunt, & visum est, supra lib. 1. c. 28. n. 8. Quod frequentius ad orationem quadraginta horarum adaptatur, in qua facienda aduertantur multa adnotata in Synod. Prouinc. Med. s. p. fol. 30. ver. 4. cum seq. quæ qualiter sit agenda satis dictum est supra lib. 1. cap. 26. nu. 18. Diligenter intuendo, quod qui curam ipsius orationis tenent, viri sint vndequaque Dei timorati, & possideant honestatem omnem in vita, & moribus, & de loco, vt videbitur conuenire, sic itaui, & designari, siue etiam mutari potest, in omnibusq. vnus modus orandi seruetur, iuxta Canonem secundum Concilij Tolet. quarti, &c.

DE MONASTERIIS, MONACHIS,
& personis regularibus.

CAP. DECIMVMQVINTVM.

S V M M A R I V M.

1 Religio est nomen generale, et qua fit. nu. 2. 3. & 4.	10 Religiosi possunt comuniter dici fratres, & monachi.
2 Religio in ecclesia est antiquissima.	11 Monachus vnde dicitur.
3 Andreas Carolstadius improbatur.	12 Monachus, & conuersus differunt.
4 Religionis Particularis primi inuentores.	13 Religionis status tripliciter consideratur.
5 Benedictus, & Basilius sancti commendantur. nu. eo.	14 Sollicitudo bona est triplex.
6 Religio ad quid fit ordinata.	15 Religiosus viuens in mundo est in magno periculo.
7 Religio quam multa in nobis operatur.	16 Religiosi non habent velle, nec nolle.
	17 Solitudo a religiosis est amanda.

Cello

- 18 Cella unde dicitur.
- 19 Scipionis Africani notabile dictum.
- 20 Solitudo est duplex.
- 21 Solitudo est instrumentum perfectionis.
- 22 Professio quid dicatur.
- 23 Professio est duplex.
- 24 Professio quando facienda ex Concil. Trident.
- 25 Habitus monachalis est triplex.
- 26 Habitus dicitur certus dupliciter.
- 27 Habitus non facit monachum, sed professio.
- 28 Episcopi in monasterijs regularium quomodo se intromittant.
- 29 Monasteria esse exempta, dupliciter consideratur.
- 30 Vota substantialia religionis attente sunt obseruanda, & quomodo in eis peccetur.
- 31 Proprium in religiosis est vt pestis.
- 32 Proprium quid dicatur.
Proprium habere religiosos absolute non dispensatur. nu. eo.
- 33 Religiosi tenentes proprium, quomodo puniantur ex Conc. Trid.
- 34 Religionis ingressus est fauorabilis. Ex eo quia est spiritualis, nu. 54.
- 35 Illegitimus intrans religionem legitimatur & ad qua.
- 36 Irregularitas qua remoueat per ingressum religionis. Et qua ex homicidio prouenit Summ. Pont. tollenda reseruatur ex Concil. Trid. num. 37.
- 38 Qua inquirenda sunt in uisitatione monasteriorum.
- 39 Religiosi in eodem genere peccati, in quibus plus peccant, quam laici.
- 40 Sacerdotis peccatum quare dicatur grauissimum.
- 41 Monachi non debent de facili exire claustra.
- 42 Episcopus quando possit renouare monachum vagabundum.
Vagare est periculosum animabus monachorum, num. eo.
- 43 Religiosi nisi redeant ad monasterium, vt apostata puniuntur.
- 44 Monachi, quando, & in quibus casibus de gentes extra monasterium conueniantur coram episcopo.
- 45 Monachus quando de vna religione ad aliam transire possit.
- 46 Constitutio Martini Quinti de mendicantibus.
- 47 Monasteria in quibus vnus, aut duo monachi persistunt reformari debent.
- 48 Monachus habitum semel susceptum dimittere non potest.
- 49 Monachus mutans, aut occultans habitum, qualiter puniatur.
Laicus irridens Religionem Christianam punitur poena capitis, nu. eo.
- 50 Monachus factus episcopus non mutat habitum. Et a quibus liberatur a sua religione. nu. 51.
- 52 Monachus professus rediens ad seculum non recuperabit bona sua.
- 53 Monachus per simoniam ingressus qualiter puniatur.
- 55 Monachi omnes debent in communi refectorio comedere, & in communi dormitorio dormire.
- 56 Episcopi quomodo procedant, vt monachi assumant debitam viuendi normam.
- 57 Visitationes monasteriorum suis temporibus omitti non debent.
- 58 Monasterium de nouo construere non potest sine consensu episcopi.
- 59 Monasteria subdita immediate Sedi Apostolica, quomodo gubernanda sunt.
- 60 Monasteria curam animarum habentia

- 61 *via visitantur ab episcopis nu. 61.*
 62 *Monachi debent seruare, & publica- re censuras latis ab episcopis. Et facta per ipsos inducta nu. 93.*
 63 *Episcopus potest inducere festum seruandum in sua diocesi nu. eo.*
 64 *Religiosi tenentur venire ad processiones generales, fallit tamen.*
 65 *Controuersia de precedentia inter religiofos sedanda est ab episcopis.*
 66 *Regulares preferuntur omnibus monachis.*
 67 *Nouitij ante professionem uolentes redire ad seculum, debent habere oia bona sua, aliter episcopus coget.*
 68 *Monachus inuitus factus quantum temporis habet facta professione recedenti.*
 69 *Religiosi omnes debent reuerentiam Fratris ecclesiarum.*
 70 *Officiales monasterij qualiter sunt eligendi.*
 71 *Capitula in monasterijs sunt sepius frequentanda.*
 72 *Nouitij an interuenire debeant in capitulis.*
 73 *Lectio sacra scriptura in monasterijs est habenda.*
 74 *Dignitates monasteriorum non nisi constitutis in etate xxv. ann. conferenda sunt.*
 75 *Beneficia regularia regularibus sunt conferenda.*
 76 *Annus promotionis quando incipit currere.*
 77 *Possessio pacifica, qua dicatur.*
 78 *Monachi non sunt creandi Canonici ecclesie secularis.*
 79 *Beneficia secularia etiam simplicia non dantur monachis.*
 80 *Monachus factus rector ecclesie secularis sub qua regula se reformabit.*
 81 *Monachus factus episcopus quod officium celebrare debet nu. 82.*
 82 *Cardinalis de Turr. Cre. habuit licentiam ab Eugenio Papa dicendi suum proprium officium predicatorum n. eo.*
 83 *Filius ingrediens religionem inuitis parentibus, an possit ab illis reuocari.*
 84 *Clericis ingrediens religionem per annum, quo facit professionem retinet beneficium. Vbi quo prouidendum interim, & quid de fructibus.*
 85 *Annus probationis quare sit inductus.*
 86 *Libertates monasteriorum opprimenda non sunt.*
 87 *Dominus potest cogi inuitus vendere domum coniunctam monasterio.*
 88 *Mulieres non possunt ingredi claustra monasteriorum.*
 89 *Constitutiones Pij V. & Greg. XIII. super eodem.*
 90 *Monachus non facit commatres.*
 91 *Monachi inuicem se percutientes, ab episcopo an possint absolui.*
 92 *Appellari ab Abbate ad episcopum, quando possit.*
 93 *Abbatem, an hodie conferant primam tonsuram, aut quatuor ordines, & quibus.*
 94 *Monachi quando venire tenentur ad congregationes, & synodum episcoporum.*
 95 *Infirmaria communis deest esse in monasterijs.*
 96 *Magistri nouitiorum creandi sunt in monasterijs.*
 97 *Silentium seruandum est certis horis in monasterijs.*
 98 *Obedientia prestanda est attente superioribus ab omnibus religiosis monasteriorum.*
 99 *Christus dominus noster fuit omnium obedientissimus.*
 100 *Monachus potest esse Vicarius episcopi.*

101 *Monachi an eligendi ab Abbate tantum sine conuentu.*

102 *Abbas principaliter habet administrationem totius monasterij.*

103 *Religiones vnius regule, vnius mo-*

nasterij, vnius professionis, etiam inter se solent esse varie.

104 *Pius V. reformauit fratres sancti Francisci de tertio ordine.*

NVnc ad monasteriorum, ipsorumque monachorum visitationem faciendam per suos superiores, & aliquando per episcopos, vel auctoritate ordinaria, vel delegata, accedendum est. Nam ipsi huius mundi vanitatibus sprete, se religioni tradentes, Deo seruire (quod & regnare est) in omnibus student, ipse .n. dixit. Luc. cap. 9. *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me: cum fructus securus reddatur.* Maria optimam partem elegit, quae non auferetur ab ea. Luc. c. 10. In quibus monasterijs, & si fere sit exemptio in omnibus ab episcoporum iurisdictione; sunt tamen ab eorum superioribus multa reformanda, & in multis episcopi procedere possunt renouantes antiquum, & solemnem statum illum Religionis, vbi multa dicemus, ex quibus mens ipsorum firma remanebit in cultu Dei, iuxta propriam cuiuscumque vocationem, in ipsis canones modernos Conc. Trid. reducentes. † Sed primum illud aduertendum est scitu dignum. Quod hoc nomen religio est generale, quatuor significans. Primo accipitur pro debito cultu, quem vero Deo immortalis praestamus, quo ad fidem, & omnes Christiani tenemur, & sic omnes dicimur religiosi, ex illo Iacob. c. 1. *Siquis putat se religiosum esse, non refrenans linguam suam, sed seducens cor suum, huius vana est religio.* Et inde

appellata est Religio Christiana, & Innoc. iij. in c. gaudemus, de diuort. vititur illis verbis. *In fauorem praesertim Religionis Christiana.* Vnde Religio Christiana, id est fides catholica, hoc est fides Christiana. l. 1. cum sua glos. C. de sum. Trin. Cuius conseruandae causa, usque ad extremum vitae maxima debet esse nobis cura, quod in vera religione ambulamus. Cum, & primi illi Romani, qui veteram ignorabant religionem, studiosi tamen erant in ipsa seruanda. Val. Max. exempla profert. lib. 1. c. 2. & sic largissime dicitur Religio. † Secundo sumitur religio pro ipso cultu veri Dei, ut non solum fide, sed et operibus Deo adhaereamus, quia fides sine operibus mortua est, c. 1. Iacob. cum Iustitia Dei reueletur ex fide in fidem. ad Rom. c. 1. Nec sufficit amici misereri, si non paueris, cum fame pereat, c. pasce. 86. dist. Quare omnes boni Christiani per fidem, & bona opera religiosi dicuntur, de constit. c. ecclesia. ibi, dum dicitur. *Nos attendentes, quod laicis etiam religiosi, & in c. fin. de reb. eccl. non al. en. ibi. Cum laicis quamquam religiosi, quae verba ite sunt in c. laicis. 16. q. 7. & omnes fratres ab vno Christo. 1. Petr. c. 1. Animas vestras sanctificantes in obedientia charitatis, in fraternitatis amore simplici.* Et hoc modo religio sumitur large. † Tertio vero modo stricte loquendo accipitur pro statu clericali, magis cultui diuino dedito, regulam B. Petri Principis Apost. sectando, vnde dignior habitus

habitus fuit semper ordo clericalis, 5
 quã ordo monachorũ. not. in c. alia.
 16. q. 1. & sic nouum sacerdotium
 esset in Christo Iesu, cessante illo pri
 mo sacerdotio, ad Hebr. 7. cap. quo
 translato necesse fuit, vt legis transla
 tio fieret. cap. 3. de const. & Petr. sua
 1. cap. 2. *Vos gēbus electum, regale sa
 cerdotium, gens sancta populus acqui
 sitionis, vt virtutes annuntietis eius,
 qui de tenebris vos vocauit in admira
 bile lumen suum.* Et in nouo testamē
 to post Christũ dominũ a Petro sacer
 dotalis cœpit ordo, quia ipsi primo
 Pontificatus in ecclesia Christi, datus
 4 est, c. in nouo. 21. dist. † Vltimo stri
 ctissime accipiēda, religio sumitur
 pro illis, q se a mundo, & eius pōpis
 alienantes alicui religioni a Sede A
 postolica approbata addicūt, pfiten
 tes tria illa cuiuslibet veræ religionis 6
 substantialia, obedientiã, continētiã,
 & paupertatem, in quibus vix num
 quam videtur dispensari. Quia & si
 Martha (per quam Petrus designaba
 tur) satagebat circa frequens ministe
 riũ Christi. Maria dedita contēplatio
 ni (a qua significata est vita religio
 forum) optimã partem elegit, q̄ non
 auferetur ab ea, propter mundi tenta
 tiones, & suas vanitates, abstinendo a
 carnalibus desideriis, quæ militāt ad
 uersus animam. eod. 1. Petr. c. 2. quæ
 contēplatiua præeminet vitæ acti
 uæ in duodecim: Aluar. Pelag. de
 planct. Eccl. lib. 2. c. 91. ex fundamen
 to trium illorũ promissorũ, ad quo
 rum corroboracionem multa dicturi
 sumus. Et sic proprie de ipsis religio
 sis hic accipiēdo, Abb. de maior. &
 obed. c. dilecta. Bossius de coit. damn.
 in fine, quia de tertio loco requisitis
 satis in superioribus diximus, & infra

alia plura. † Est igitur ipsa Religio
 in ecclesia Dei antiquissima, nec hu
 mana adinventione excogitata (vt
 mundi sectatores dicunt) sed ab ipsis
 Apostolis, & a primitiua ecclesia tra
 hitur, David. psal. 65. *Reddam tibi vo
 ta mea, quæ distinxerunt labia mea.*
 Deut. c. 23. *Cum votum voueris Deo
 tuo:* Matth. c. 19. Idq. etiam ex testi
 monio Philonis Iudæi probat Ioan.
 Dried. de eccl. scri. lib. 4. fol. 300 eãq.
 ad spernentes digni sint omni mor
 te. Namq. in historiis etiam antiquo
 rum legitur, homines punitos pro
 pter neglectam religionem, de plu
 ribus testatur Valer. Max. lib. 1. c. 22.
 fortius in nostra christiana religione
 qua Deum verum omnipotentē co
 limus, qui dixit: *Ambula coram me,
 & esto perfectus:* † Hinc clare iudica
 tur, quam impie fecerit iniquus An
 dreas Carolstadius ausus abicere sta
 tum religiosum, & habitum, vt refert
 do. Card. Hofi. lib. 1. de hæres. nostr.
 temp. fol. 9. negans religionē traditã
 nobis per Petrum Apostolum, sicuti
 confessi sunt antiqui Imperatores
 Grat. Valē. & Theod. in. li. C. de sũ.
 Trinit. Ipsorum ergo religiosorum
 præcipua mens est, vt tanto quietius
 ac liberius meditari possint passio
 nem Domini Nostri Iesu Christi; &
 hinc rectius quisq. discat religiosus
 per varia exercitia piæ, & sanctæ re
 ligionis patientia, & vere sequi Chri
 stum crucifixũ, inquit enim Apost. 2.
 ad Tim. 2. *Si fuerimus socij passio
 nam, erimus, & consolationum, perse
 uerantes in bono:* Namque de præ
 uaricantibus dicit ipse Petrus 2. sua
 episto. c. secundo. *Melius enim eras
 illis non cognoscere uiam iustitiæ,
 quã post agnitionem retrorsũ conuer*

si ab eo quod illis traditum est sancto mandato. (Cui sententię simile est grā de illud dictum Apost. ad Hebr. c. 6. *Impossibile enim est, eos, qui semel sunt illuminati gustauerunt etiam donū celeste, & particeps facti sunt Spiritus Sancti, gustauerunt nihilominus bonum Dei verbū, virtutesq. seculi venturi, & prolapsi sunt: rursus renouari ad penitentiam, & rursus crucifigentes sibi metipsos filium Dei, & obstantes habentes* Super quo verbo interpretando multū insisterunt Theologi, diuersimodo exponētes. Do. Card. Aracel. de sacr. baptif. c. 15. vt verum reddatur dictum ipsius Petri. in 2. c. 3. q. in scriptis Pauli Apostoli sunt quædam difficilia intellectu &c.) † Qui autē primo fuerint inuētores huius segregationis a mundo post Apostolos, Benedictū in occidente legimus, in oriente vero Basilium, iuxta vitam antiquorum monachorum. Cassan. in sua gl. 4. p. confid. 54. Boer. de stat. Erem. Ille. n. duodecim monasteriis ædificatis, sanctissimis legibus communitis, Cassinum pergit, vt simulacrum Apollinis euerteret, incolasque christianos efficeret, quod, & Deo Adiuuante, perfecit. Alter vero Magni nomen, esse quutus, effectus episcopus Cæsareæ, duriorē ritū antiquorum monachorum ad meliorem formam, & magis religioni conformem reduxit: atque alii viri Religiosi, pariterq. catholici sunt sequuti, alias regulas nouiter erigendo, de approbatione sanctæ Sed. Apostol. vbi per Cassan. vbi supra; Quia incontulto Romano Pontifice, & ipso non approbante, nouā non licet inducere, aut recipere Religionem cum sine ipso nihil nouum

aut in ecclesia hætenus inusitatum decerni possit. tex. Conc. Tri. sess. 25. de inuoc. vener. & reliq. sanct. & sacris imag. §. quod si aliquis. ver. ita tamen. † Ordinando Religionem, vt homo attentius Deo, rerumque diuinarum contemplationi vacaret, tamquam exercitium perueniendi ad perfectionem, in quo statu dicuntur ipsi religiosi ambulare. iuxta illud aduētum. Luc. c. 10. Maria optimam partem elegit. Domin. Car. de Turr. Crem. in sua sum lib. 1. cap. 76. Stantes enim in religione purius viuunt, cadunt rarius, surgunt velocius, incedunt cautius, quiescunt securius, irrorantur frequentius, purgantur citius, moriuntur confidentius, remunerantur copiosius ex Bernardo, quæ verba exponit Florent in sum. 3. part. tit. 16. capit. 10. vbi not. sunt cum Deo, cum ipso conuersantur, ipsoque fruuntur. † Ex quibus maximi fructus hæc religio in nobis esse dignoscitur, quia citus Deo nos conūgit, facit contemplationi deditos, vt nō nisi Christo frui pensitemus. Erat Maria intenta dulcedini verbi Dei, intenta quomodo pasceretur a Domino: nam qui cælum suspicit, & quæ illic bona sunt contemplatur, statim hæc quæ sunt in mundo contemnit, tanquam nullius momenti; de primo in psal. 30. *Quam magna multitudo dulcedinis tua Domine, quam abscondisti timentibus te:* Et in alio. 83. *Quia melior est dies vna in atrijs tuis, super millia.* Quod vt melius perficiatur ab omnibus curis seculi abstinendum est. cap. quo sunt in princ. 12. quæst. prima. Nam cogitatio ionis statū erigere non valet quem terrenæ sollicitudinis curam tenet

tenet. c. hinc etenim. §. gibbosus. 49. dist. & dominus cap. 8. Luc. Qui a sollicitudinibus, & diuitiis, & voluptatibus huius mundi, seu vitæ, euntes suffocantur, & nō referunt fructum. eo. 10 §. De omnibus religiosis loquendo hoc nomine appellantes, siue alii monachos, alii fratres, vt mendicantes, alii regulares diuisim appellent, cum oēs recte possint appellari fratres, quia sub vno patre Christo religiosi profertentes tria substantialia, Abb. in cap. causam que. col. r. de iud. & contra opinionem maximi viri, qui monachos nō aliter, nisi sub Abbatibus dicebat, fratres tñ mendicantes, & Abb. refert Fel. in præm. decret. nu. 4. nec deest ratio pro illo, cum fratres ex communi vsu sic intelligantur, & qui debet attendi. Labeo ff. de supell. le. 12 gat. licet difficiliter pbari dicat Fel. in dict. præm. nu. 3. & nu. 17. Vt cum que tamen, qui suo modo intelligat, de omnibus hic loquimur, & ad omnes hæc dicta extendimus, quando tamen sub vna regula non sunt particulares cōstitutiones, vt in multis. Nam monachus dicitur a monos, quod dicitur solus, quod etiam est vnus & tristis, qui esse debet propter computationem suorum peccatorum, & peccatorum, militans sub regula sui fundatoris. Faciunt notata per Florent. alleg. cap. 10. & si quando appetitus inuaserit peccandi, cogitet horribile illud, & intolerabile tribunal Christi. Beat. Basil. super psal. 37. non in multitudine hominum, & sociorum, quos cum idem morbus occupauerit, bonis nihil aliud restat, quam dolor & gemitus. cap. non potest. 24. quæst. 4. ex August. lib. 2. epist. contra Parmenian. lib. 3. Quia cum frequentia

hominum mundum sequitur; & tamen scriptum est, Quod amicitia huius mundi inimica est Dei, & quisque voluerit amicus esse facit, inimicus Dei constituitur. i. Iacob. cap. 4. & Ioan. 1. cap. 2. Nolite diligere mundum, neque ea, que in mundo sunt. Quod & confirmat Apost. ad Galat. cap. 1. Si adhuc hominibus placerem, Christi seruum non essem. Et ad Philip. 3. Verumtamen, existimo omnia, detrimentum esse propter eminentem scientiam Iesu Christi Domini mei: propter quem omnia detrimentum feci, & arbitror, vt stercorea, vt Christum lucrifaciam. Et in psal. 52. vers. 7. quoniam Deus dissipauit ossa eorum, qui hominibus placent: confusi sunt, quoniam Deus ipseuit eos. 12 † Ipse igitur monachus differt a conuerso, nam conuersus offert se & sua ecclesie, promittens eius superiori, & successori obdientiam; sed monachus ad maiora pertransit; nam profitendo regulam, renuntiat mundo, & pompis eius; & in ipso magis professio attenditur. Lapis ad leg. 129. factum super quo. nu. 3. Et ideo dispositio mere odiosa lequens de monachis, non habet locum in conuersis. Abb. in cap. non dubium. de sent. excom. Sic & conuersus differt ab oblato, qui se, & sua dedit ecclesie, nulla veste mutata. capit. consulti sumus. de reg. Boer. decis. 20. num. 5. vbi multa possunt videri. Item dicitur quasi seruus monasterii, vt inde transire etiam ad aliud strictius monasterium non possit. gloss. in cap. vt lex continentie. in verb. professi. 7. quæst. 1. vbi vide Archid. 13 Vnde Sanctus Thomas, quem ceteri sequuti sunt. in 2. 2. quæst. 186.

tripliciter hunc statū Religionis cōsiderari vult: & primo in ipso exercitio tendēdi in perfectionē charitatis, sine qua sumus nihil, s̄m̄ Apost. 1. ad Cor. 3. & eod. lib. 1. cap. 75. per Dom. Cardi. Et pro illo actū ad quietem reducēte humanum animū ab exterioribus sollicitudinibus, quæ suffocant verbum Dei, nec ferunt fructū bonū Luc. c. 8. de quo Apost. 1. ad Corin. c. 7. inquit. Volo vos sine sollicitudine esse. Et tertio pro quodam holocausto, quo quis se, & sua offert Deo, abdicans propriū velle. Et sic loquitur idē Apostolus, licet generaliter, ad Rom. c. 12. Obsecro vos fratres per misericordiam Dei, vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum; & primum dictū Apostoli intelligitur de sollicitudine mundi, iuxta verbum.

14 Euāgelii. Namq. est sollicitudo bona, & admodum necessaria, & prima quam regiminis vocamus, cum Prælati sollicitus est de suo grege, quē hortatur Apost. eod. loco dicens, qui præest in sollicitudine; secunda est sollicitudo prædicationis. 1. ad Thes. 1. fiduciam habuimus in Deo nostro loqui ad vos Euāgelium Dei in multa sollicitudine. Item dilectionis, quam ipse Apostolus commendans ad Ephes. dicit. cap. 4. Solliciti seruire vnitatem spiritus in vinculo pacis. Alia compassionis, hanc habuit Onesiphorus discipulus, qui sollicitus quæ fuit Apostolum vinctum in vrbe, & inuenit, vt ei ministraret. 2. ad Timot. cap. 1. in fine. Hic fuit vnus ex 72. discipulis, & Episcopus Onoroti, alii dicunt Coronæ, vt concordant Dorotheus, & Hyppolitus antiqui

scriptores ecclesiæ, qui de 72. discipulis scripserunt. Sic alia sollicitudo actionis, vt ipse religiosus continuo querat, sollicitus esse, quomodo Deo placeat, inde. 2. ad Tit. cap. 2. Sollicite autem cura te ipsum probabilem exhibere Deo, operarium inconfusibilem, recte tractantem verbum veritatis. Sic & alia prouisionis, ne religiosus obliuiscatur viarum Domini, sed cogitare, quæ oportet fieri, sicut ipse Apost. dicit ad Roman. c. 12. Sollicitudine non pigri. Similiter quædam spiritualis, & ordinata cum diligenti vigilantia animi circa bona honesta, aut necessaria. probatur Deuteronom. cap. 4. ad Ephes. cap. 4. Alia dicitur sollicitudo inordinata magis ad diffidentiam pertinens, quam detestatur scriptura. Matth. cap. 6. nolite solliciti esse in crastinum; & Proverb. 15 c. 1. spes sollicitorum peribit. Sed primo dicta, obseruant ipsi religiosi, dum tamen in ipsa religione viuunt, quod nisi obseruent, vix seipsum saluare poterunt; nam si in mundo religiosus viuat, in magno se constituit periculo sciat; Quia sicut difficile est arborem secus viam positam, fructus suos vsque ad maturitatem conseruare, sic religiosum iuxta mundum viuentem in actibus mundi, vsque ad finem immaculatam conseruare iustitiam. Vnde recedendum est de via & plantandum in loco secreto; vt nec colludere tecum mundus habeat, nec tu cum mundo. Hæc sunt dicta magni illius Ioan. Chrysostom. super Matth. Debet enim in conuersationis integritate conuersari, & singularitate, in auct. de monach. §. si quis igitur, & §. sancimus, hoc admonet Regius. Propheta loquens ad animam

animam fidelem. Psalm. 44. Audi filia, & vide, inclina aurem tuam, & obliuiscere populum tuum, & domū patris tui. Quæ dicta extendimus in nostro sermone de Concil. Prouinc. & Dominus ad Abraham. Egredere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui. Genes. cap. 12. Et cū mundus sit via peccatorum, vt refert Magist. in primo psalm. & terrenis inhærens non videt Deum, super psal. 5. sed qui in studio virtutū Deo
 16 stat. † Ideo dicit Augustin. in libr. de vera Relig. & Arch. 20. quæst. 3. cap. præsens, quod religio dicta est à religando; quia exulantes nos à mundo vnit Deo, vt amplius velle, & nol-
 18 le in religiosis nō dicatur esse, iux. c. non dicatis 12. q. 1. & cum voluntati renuntiatum est, pessimum est ea vt. eod. cap. Sed in quibus velle eis existeret dicatur, ponit gloss. in extrauāg. Ioan. 22. quorundam. §. quapropter, in verb. voluerint, de verbor. signific. & ad primum Dion Carth. in epif. Iacob. cap. 2. ar. 3. Si cum mundo ambulamus, Deum non cognoscimus, quia mundus eum nō cognouit Ioan. cap. 11. & cap. 17. in fine. Pater
 17 iuste, mundus te non cognouit. † Vnde frequentius in solitudine est ambulandum, teste S. Bernard. Anima sancta sola esto, vt soli hominū te ferues ipsam, quem tibi ex omnibus elegisti, fuge publicū, fuge ipsos domesticos, secede ab amicis, & intimis, etiam ab illo, qui tibi ministrat. Domi-
 19 nus enim semper docuit gloriā multitudinis euitare, vt in oratione tranquillitatē quæramus, & a tempore, & a loco, de hac solitudine, de pœnitent. distinct. 2. cap non est. §. Romanos: vers. sed nec Adam. Inde multi

quæsierunt, An vita solitaria & contemplatiua sit melior, quàm monastica & socialis? Doct. in cap. priuilegiū, de verbor. signific. in 6. vbi gloss. & Archid. quod sic dicimus tamen ex opin. Modern. quod licet solitaria vita debito modo sumpta, sit præminentior sociali, quia ab ipsa ad solitariam transitur, si tamē absq. exercitio sumatur, ē periculossima, nisi per diuinam gratiā prouideatur, seu suppleatur, quod in aliis per sociale conuersationem acquiritur, vt videlicet intellectus per gratiā Dei instruitur in contemplatione, & affectiones noxiæ reprimantur. Ioan. Andr. in c. sane de regular. † Religiosus in cella
 18 cum Deo loquitur, cella dicitur a celo, quia e cella itur ad cœlum. Aluar. Pelag. lib. 2. de plane eccl. cap. si, vel a celando, id est occultando; cum religiosos ab actibus mundanis occultat. Vnde conuenienti honore digni sunt ducentes vitam in cellis, cap. qui vere, 16. quæstion. prima, & ibi dicitur esse gloriosa victoria, quia adest gloriosum certamen: 2. ad Tim. 4. Et cella monachum celat, sed Deo per contemplationem ornat, quia inter cœlum, & cellam est cognatio non solum nominis, sed etiam pietatis. Inde Bonif. vii. in præd. cap. priuilegium. celas dicit loca secreta & solitaria, quæ ab hominum. separata conuictu, sunt ad contemplandum, & Deo placandū specialiter deputata. † Semper enim hæc solitaria vita profuit ad disciplinam, & philosophiam. Vnde Scipio Africanus dicere solitus erat: Se numquam minus solum esse, quàm cum solus esset. refert Tull. lib. 3. de offic. Tunc enim quis otatur ab exteriori

occupatione, de quo Seneca epist. 57
 Nulla placida est quies, nisi quam
 ratio componit: & illa vera est tran-
 quillitas, in qua mens bona explica-
 tur, gl. ad Boet. de consol. Phil. lib. 1.
 prosa quarta, cum otium de per se,
 vt maxime contrarium studio, & in-
 dustrie. Valer. Maxim. lib. 8. cap. 8. Et
 dicitur remota segregatio hominum,
 vt Deo fruatur, bonus thesaurus, de
 quo bonus homo, bona profert. 22
 Odium malus thesaurus, de quo ma-
 lus homo, mala profert. Matth. c. 12.
 Quia non sufficit Hierosolymis fuisse,
 &c. dicit gloss. in l. vnicuique, C.
 de prox. sac. scria. lib. 12. quod dictū
 20 alibi ampliatur. † Ideo hæc solitudo
 dicitur duplex: mala, de qua eccl. c. 4.
 Vt soli, quia si ceciderit, non est qui
 erigat eum, cap. in omnibus. 31. dist.
 cap. 2. de stat. monach. & de ipsa, cū
 quis mundo inter laicos versari vult.
 Secundo dicitur solitudo sancta: al-
 leg. 6. Romanos, & de qua loquitur
 Ioan. Chrysost. vt supra dictum est,
 & de vtraque Aluar. Pelag. lib. 2. sui
 tract. c. 4. col. 4. Sed hæc secunda fit
 semper cum exercitio, alias periculo-
 sa redditur: nisi per diuinam gratiam
 suppleatur: quia abundandum est
 semper in opere domini, scientes
 quod labor noster non est inanis in
 Domino. Apost. 1. ad Corin. cap. 15.
 21 † Quæ solitudo dicitur instrumen-
 tum perfectionis: non autem ipsa es-
 sentia perfectionis. Vnde, aut assu-
 mitur per diuinam gratiam, aut per
 exercitium actus virtuosī, vt exinde
 dicamus solitudinem pertinere con-
 templanti, qui iam ad perfectum
 peruenit, quod dupliciter contingere
 scribit D. Card. de Turr. Crem. in
 cap. qui vere, num. 4. 16. quæst. 1. &

vide Greg. moral. 30. Quid prodest
 solitudo corporis, sine solitudine
 cordis, quod statim derelinquit nos:
 quia Deus derelinquit ipsum: psalm.
 39. Cor meum derelinquit me, ad il-
 lud vero peruenitur ex dedicatione
 ipsius religiosi Deo vero. Prouer. 23.
*Præbe fili cor tuum mihi, & oculi tui
 vias meas custodiant, & fit per ali-*
 quam regulam monasterium intran-
 do. † Vbi complementum accipitur
 per professionem. Dicitur autem ip-
 sa professio, ex Ioan. Andr. in capit.
 primo, de regular. lib. 6. certæ Reli-
 gionis solemnī promissio, cui adhæ-
 rent tria illa substantialia, paupertatis,
 continentiae, & obedientiae, per
 cap. cum ad monasterium, de stat.
 monach. vt sic laboretur pro perue-
 niendo ad vitam æternam, in qua
 quantum bonum sit, audi Apost. 1. ad
 Cor. c. 2. *Quod oculus non vidit, nec
 auris audiuit, nec in cor hominis ascen-*
 dit, que preparauit Deus diligenti-
 23 *bis se,* supra eod. cap. num. 9. † Quæ
 professio est duplex, expressa, statim
 seculo renuntiando, cap. 2. cap. 4.
 de regul. lib. 6. ibi: *Vel professionem
 expressam fecerit, vel scienter habi-*
 tum receperit professorum. Hanc fe-
 cit Beatus Franciscus, cum reiectis
 etiam proprijs vestibus patri cessit
 omnia, vt postea detractis calceis, vni-
 ca fuerit contentus tunica. Et profes-
 sio tacita, quæ fit per delationem
 habitus. cap. super, eod. tit. & varie
 obseruabatur in anno 15. & non an-
 te annum 14. cap. 1. de regul. eo. lib.
 Quia per delationem annalem habi-
 tus, tacite censetur professus, etiam si
 habitus Religionis sit indistinctissi-
 mus: nam cum ad annos discretionis
 sit peruentum, agnosci debet, quid
 agitur.

agitur. eod. cap. 1. & per omnes. Et illud tempus dicitur aptum ad matrimonium carnale; ergo, & ad spirituale, argu. a contr. in cap. 2. & cap. 24. 3. de despons. impub. † Sed hodie de iure nouo secus est. Nō enim potest fieri nisi in 16. anno, leff. 24. Concil. Trid. de regul. cap. 15. & quod annus ipse, 16. sit expletus, & per ipsum posit habitum susceptum in probatione, steterit. eod. cap. 15. Quod est notandum ad correctionem eiusdem, cap. 1. supra alleg. Nam q. finito tempore nouitiatus, superiores, ipsos nouitios, quos habiles inuenerint, admittant ad professionem; quos profiteri nolentes, aut inhabiles repertos a monasterio eiiciant. ead. leff. cap. 16. §. finito. Et quod tempus nouitiatus nō est determinatum, sed arbitrium, secundum quod videbitur, & vnus anni, aliquando biennii, gl. sing. in c. 1. incip. Gonsaldus, in gl. pen. 17. q. 2. Aliquando vero triennii, alia simdis gl. in cap. ad Apostolicæ Sedis. de regul. quod item est signandum pro materia, d. §. finito, leff. 24. cap. 16.

25 † Vnde ex his omnibus dicere possumus, habitum ipsorum monachorum esse triplicem; Professionis siquidem, Conuersionis, & Probationis, gl. in cap. 1. 27. quæst. 1. Archid. in cap. statutum, de regul. lib. 6. Similiter alia triplex distinctio habitus, vt alter distinctus, indistinctus, indistinctissimus. Abb. in cap. ex parte num. 3. de regul. cap. fin. eodem titul. lib. 6. Dom. Florent. in sum. 3. part. titul. 16. cap. 3. §. 1. & vide in cap. super eo. tit. alleg. Et ideo quilibet religiosus conformabit se in habitu cum illo, inter quos uiuit, arg. cap. quod Deo 33. q. 5. vt sic uiuentes colligant ziza

nia in fasciculis, mittenda ad comburendum; triticum autem congregandum in horreum domini. Matt. cap. 13. Quia scilicet cum sanctis sanctus eris, cum innocente innocens eris, & cum peruerso peruerteris. psalm. 7. † Similiter habitus dicitur esse certus dupliciter, & ratione coloris, & ratione formæ, vt notat bona gloss. in c. elect. n. prima, in verb. secularis, de elect. ibi. posset etiã dici, ex quadruplici causa videtur hodie facta mutatione coloris & formæ, variare plurimum inter se ipsasmet religiones vnus regulæ, qui cū sit certus in forma, & colore, mutandus non est, nec est nouum hoc vt, nam, & in multis videmus, certum habitum assignari, etiam in remissione peccatorum, vt de sacco pœnitentibus dando, legimus, 50. distinct. cap. in capite Quadragesimæ. ibi: sacco induti nudis pedibus. Sic, & primi illi Eremitæ tunicas certas pro afflictione suorum corporum gestabant. † Et licet habitus non faciat monachū, sed professio, cap. porrectum, eod. titul. & leff. 14. Concil. Trid. de reformation. cap. 6. quia non est de substantialibus, sed de accidentalibus: tamen tacita professio inde resultare videtur, vt talis presumatur, qualis ex habitu gestione apparet, c. si vero, lo. 2. de senten. excom. Et si per annum portauit, cogitur regulam ordinis ipsius habitus profiteri. capitulo ex transmissa de regular. ad primum gloss. in capitulo ex transmissa, de renunt. Hinc debet esse habitus honestus, ordini congruens, non diuersi coloris, aut notabilis: sed religiosus, non suspectus, 29. quæst. 1. cap. fin. nec eum dimittere, quia ita dicitur annexus religiosus,

ligiosis, vt in quocunq. loco vti eo de-
beant. 23. dist. c. sanctimonialis, alias
vt apostatae puniendi. c. periculosos
eo. tit. Aluar. Pelag. lib. 2. c. 14. clem.
quoniam. de vit. & hon. cler. etiam
q. fuerit episcopus, vel Cardinalis, c.
1. 18. quæst. 2. can. 27. in Conc. gen.
Constantinopol. 8. Abb. in c. Deus, &
cap. clerici. nu. 5. de vit. & hon. clerici
nisi solus Papa. Goffred. & Host. de
de stat. monachi. Licet quandoq. in
exteriori possit. alleg. cap. vt Deus.
28 † Sed cum monasteria sint multa, &
variae eorum institutiones, & regulæ,
et vnius fundatoris, & suos habeant
superiores, episcopi, in visitationibus
suis aliter non se intromittent in ip-
sis, propter multa privilegia vnicuiq.
regulæ concessa (quæ in dies fuerunt
ampliata, & per illam cōstitutionem
quam mare magnum ipsi monachi,
& fratres dicunt, ampliata per Piū
V. Pontificem. 1567. an. 2. licet ad ter-
minos iuris communis, & Concil.
Trid. postea reduxerit S. D. N. Greg.
XIII. Pont. Max. & ex mente ipsius
Pij, anno 1. vt ex proæmio littera-
rum apparet. Quod proæmium est
attendendum, quia ex illius verbis
mentem, & causam finalem dispo-
nentis colligimus, l. si. ff. de her. inst.
Abb. in cap. aduersus. col. 3. de im-
mun. eccles. & dixi in fam. sing. in l.
P. nu. 107. Possunt tamen per viam
excessus eorum, pro scandalis popu-
lorum. ead. sess. 25. de regul. c. 8. & c.
22. & inferius dicemus, vel quandoq.
iure proprio ex consuetudine, vel ex
delegatione D. N. † Ipsa autem
monasteria esse exempta conside-
ratur dupliciter, vel principalis ex-
emptionis, quia neminem recogno-
scunt in superiorem, nisi solum Pa-

pam: Sic enim a sede Apostolica eis
indultum est, iuxta clem. attendentes.
de stat. monach. & in illis succedit ali-
quando episcopus autoritate dele-
gata sacr. Conc. Trid. Secundo vero
dicuntur exempta respectu ordina-
riorum, sed subsunt regularibus suis
superioribus, prout exemplificat glo.
in ead. cle. attendentes; licet respectu
monialium sit aliud, vt suo loco dice-
tur. Et similis est quæstio si subsint, &
in quibus, vel legis diocesanæ vigo-
re, vel de lege iurisdictionis; cum dif-
ferant inter se, notatur per Inno. in
c. 1. de stat. monach. † Id profecto sem-
per curandum est, vt votum ipso-
rum substantialium, quam maxime
obseruetur ab ipsis Religiosis, mona-
chis, fratribus (vt omni communi ver-
bo vtar) & attente videndum a supe-
rioribus. Cum enim loquendo de
primo. Obedientiam quis promittit,
contra agendo, mortale incurrit pec-
catum, quia contra votum agit; siue
per contemptum transgrediatur, vel
scienter constitutionibus, & ordina-
tionibus contraueniendo, cum ipsa
obedientia dicatur fundamentum re-
ligionis. Aluar. Pelag. de planct. eccl.
lib. 2. c. si. col. 3. Flor. in sum. 4. p. tit. 5.
c. 11. per totum. Nauarr. cap. 23. nu.
35. Per continentiam vero oportet
semper stare timidum, ne suis viribus
nimis præsumendo de se, ab insidijs
diaboli superetur: iuxta illud; Fratres,
sobrii estote & vigilate. Petr. c. 5. vt
nec quidem aspectu maculetur. Aug.
epist. 109. ad monachos, relatus in
cap. nec solo, 32. quæst. 5. Quia da-
tum est nobis stimulus carnis nostræ,
id est angelus sathanæ, qui nos cola-
phizet, vt dicit Apost. 2. ad Cor. c. 11.
& 12. paupertatem custodiendo vsq;
ad

ad mortem, proprium penitus a se
 abdicando, nā semper monachus pec-
 cat, si dicat aliquid se habere propriū
 vt declarat idem Mar. Nauar. in cap.
 31 non dicaris n. 32. 12. q. 1. † Hinc p-
 proprium habere ipsos religiosos pe-
 nis inimica religioni dicatur, & si quis
 contra salubria statuta religionis, in-
 ueniatur habere proprium, remouea-
 tur a cōione altaris, qui si in extremis
 digne non pœnituerit, nec accipiat se-
 pulturam inter fratres. c. monachi. §.
 qui vero de stat. mon. immo subdit
 Abb. ibidem. nu. 4. nec Papa concedit
 nisi pro se alendo, & n. 8. vide qōnē.
 An valeat relictum factum alicui re-
 ligioso, cum conditione, quod non
 34 requiratur monasterio, & quid si su-
 perior non vult consentire, quod tūc
 relictum redeat ad grauatam, & hoc
 de proprio in omnibus religiosis p-
 cedit, & pœna additur ex regularib⁹
 32 obseruantis. † Et do. Floren in sum.
 3. part. tit. 16. cap. 1. §. 10. id dicit pro-
 prium esse, quod tenetur contra vo-
 luntatem superiorum, vnde redditur
 esse peccatum mortale ipsis religio-
 sis, proprium habere. Quia id expres-
 se est contra votum emissum. Vnde,
 vt monachi habeant proprium in eo-
 rum absoluto dominio non dispensa-
 tur Innoc. in c. cum ad monasterium
 de stat. mona. per dom. Nauar. eod.
 cap. non dicatis, vbi latius est videre:
 & esset ipsos religiosos violare cano-
 nes sanctorum patrum, a quibus, & a
 Sancto Spiritu, cuius instinctu, ac do-
 no dictati sunt, damnantur, immo vi-
 dentur blasphemare Spiritum San-
 ctum. cap. violatores: 5. q. 1. Et vo-
 lētes aliquid retinere, cū Anania mo-
 rientur cap. dilectissimis. 11. q. 1. c. 5.
 33 A. Apostol. † Sed cum id iniuria
 temporum derogatum esset, sicut
 alia multa, cautum est iure nouissi-
 mo ex Conc. Trid. ead. sess. 15. de re-
 gul. cap. 2. proprium in nullo haberi,
 sub pœna priuationis vocis actiuae,
 & passiuæ per bienniū, & aliarū pœ-
 narum secundum constitutiones re-
 gulares, in communi tñ potest (exce-
 ptis Capucinis, & Minoribus de ob-
 seruantia) eo. tit. c. 3. Et toleratur in
 aliquibus propter studia, & necessita-
 tes, præsertim cum communitas bo-
 norum, non est sufficiens ad omnia,
 verū est tamen, q̄ multi decedunt in
 mortali, propter auiditatem tenendi
 ipsum proprium extra ipsas necessi-
 34 tates, q̄ in dies videtur. † Nihilomi-
 nus ipsarū religionū & monasterio-
 rum adeo sunt priuilegia cōsiderata
 propter animarū salutē, vt ingressus
 ipsorum, seu religionis omnibus red-
 datur favorabilis; Cum per monacha-
 tum omnis abstergetur macula, in-
 auct. mona. in princ. omnisq. reatus
 pœnæ deleatur consequendo om-
 nium peccatorū remissionem S. Th.
 2. 2. q. 189. ar. 3. ad 3. & in 4. quæst. ar.
 3. quæstiuncula 3. ad 3. vnde quis se
 diuinis obsequiis totaliter subdit,
 quia maxima dicitur satisfactio pro
 peccatis, religionem ingredi, ex iudi-
 cio Stephani Papæ in cap. admone-
 re. 33. q. 2. vbi bona gl. ponit a quibus
 liberet ipsius Religionis in. §. idcirco
 36 in verb. monasterium. † Inde illegi-
 timus, per ipsum ingressum fieri legi-
 timus, vt sine necessitate alterius
 dispensationis ad omnes ordines mi-
 nores, & maiores promoueri pos-
 sit, ex beneficio tex. in cap. 1. de fili-
 presbyt. non tamen episcopatus,
 & ad alias maiores dignitates
 seu curata beneficia; in quibus Se-
 dis

dis Apostolicæ dispensatio necessaria est, per eundem tex. cum ibi not. per Doct. Dixi etiam in famil. singul. in littera B. nu. 18. & plenius in 2. impressione: quia religio dispensat quò ad ordines, nò quo ad dignitates, & curam animarum. not. Pet. Rebuff. in pract. benef. tit. de dispens. super defectu natal. num. 67. secus in dignitatibus temporalibus, exigentibus meritis, quia impediri nò debet: dignitas eius qui nihil commisit, dixit tex. in l. spurru. in prin. ff. de decur. quia si vitium est, non geniti, sed gignentis est, alter tex. in l. pen. §. cù tamē. C. de legit. hæc 36 re. † Et propterea dicunt Doct. et irregularitatem auferri. gl. disputat in c. 2. de Apost. cum distinctione, quæ sequuntur moderni omnes, si est irregularitas proueniens ex delicto, & peccato occulto, vel respectu deformitatis, & defectus personæ. alleg. c. 1. & capitulo fin. de sil. presbyt. (excepta causa homicidij) tollatur per talē ingressum, cum fauore religionis mitius agatur. gl. tradit in c. hoc nequam 7. q. 1. & habetur de iudic. cap. cum deputati. Mart. Nauar. in prædicto cap. non dicatis, nu. 92. 12. q. 2. & Religio eam irregularitatem auferit, quæ non procedit ex culpa, vel actu intrantis religionem, sed aliorum; vt natalium; ideo nec irregularitas ex bigamia per religionem remouetur, sed durat. Couar. in cle. Furiosus 1. p. §. 2. nu. 6. de homic. contra multorū opinionem, qui aliter, & non bene 37 senserunt. † Illud autem de homicidio etiam episcopis est sublātum posse dispensare, sed solum Summo Pontifici reseruat remouendi; quia talis est dignus non solum non promoueri, sed remoueri a ministerio. alta-

ris, iuxta determinationē Conc. Tri. sess. 14. de refor. c. 7. sess. item 24. de refor. gent. cap. 6. Nec facile Summus Pontifex dispensat, sed tamen dicitur ipsam religionem præbere facilitatem dispensandi. not. doc. in c. 1. de eo, qui furt. ord. susc. in cap. 2. de apost. Socc. in c. ad audientiam col. fi. de homic. ad tex. tamen. Conc. eiusdē cap. 6. Vide omnino Mar. Nauar. in Man. cap. 27. nu. 197. & 250. v. 19. ad fin. Couar. in ipsa cle. si furiosus. 2. par. §. 3. de homic. vbi opinio sua nò tenetur, quia obstat tex. Concilij prædicti c. 6. † Et proprius ad intentionem accedendo, cum ipsis monasteriis, siue per episcopum, siue per alium superiorem autoritate ordinaria, vel delegata fit visitatio, vt dicit do. Flor. in 2. tit. 2. cap. 6. §. 2. Inquirendum insuper est, de qualitate monasterij, cuius regulæ professio ibi fiat: & si ea tempore debito, quot sunt monachi, vel fratres, si iuxta numerum institutionis; ne si pauciores vel plures, fundatoris intentio fraudetur: vel quod requisiti omnes esse nequeunt propter diminutionem elemosynarum, & reddituum: si per omnes obseruatur regula professæ, præsertim circa prima tria allegata substantialia, in quibus certum votū est annexum, & quo ad alia, iuxta superiorum constitutiones, & ordinationes. Item si Missæ, & horæ canonicæ celebrentur suis temporibus, & horis debitis, omnesq. conueniant, si officiales iuxta cuiuscunque gradum munus acceptum fideliter obseruent, & exerceant, quibus ab aliis debita præstetur obedientia, fructus, redditusve describantur: quomodo, & in quibus consistant; & qualiter expendan-

expendantur. Vbi in cōi possidet & ubi quid alienum inuentum fuerit a regula, corrigatur attenteq. componatur, tam circa ipsa pecularia vota, quam pertinentia ad omnem vitam, victum, & vestitum, ex decreto præfati Concil. ipsa sess. 23. hoc tit. capit. 1.

39 † Et primum superiores studere debent, vt religiosi omnes, in qua militant obseruantia, honeste viuant, nec laicis scandalum præbere sināt: quia in tribus circa obedientiam plus peccare videntur ipsi, quam laici. Io. in sum. de obed. quæst. 26. Gul. Perald. in sum. virt. thomæ 1. p. 10. do. Card. Aracæl. de consil. euang. cap. 13. cum duobus sequentibus. S. Thom. 2. 2. q. 136. ar. 6. quod in eodem genere peccati, ex tribus magis peccant religiosi, quam laici. Primo quia contra votum religionis. Secunda peccando ex contemptu, & malitia, magis est ingratus. Tertio propter scandalum, quod maius oritur in populo ex peccato religiosi, quam laici, do. Floren. in 3. tit. 16. c. 1. §. 8. in fine. Cum detiores non inueniant, quam qui in monasterio defecerunt. 47. dif. c. quantumlibet. † Sic dicimus de sacerdote respectu ipsius populi, cuius peccatum grauissimum est, cū non dicatur peccare per ignorantiam, sed potius per industriam: ei namq. non licet ignorare mandata Dei, & præterea adest ratio, quia si peccat aliquis de populo, sacerdos tenentur orare pro ipso, si vero peccat ipse, quis orabit pro eo iuxta sententiã sapiētis Eccl. 12. si percussus fuerit incantator, quis medebitur ei, c. importuna §. quod autem de pœnit. dist. 1. Marian. Socc. in cap. significasti num. 4. de adult. & continuando adsimilatur aspidi

40

41 77.) † Debent igitur ipsi religiosi cōtemplationi esse dediti; & ex hoc procurandum est, vt non facile exeāt claustra, nec eis passim ex arbitrio detur licentia: id namque absonum est, & eos corrigere debent superiores, vt ab eis vagandi occasio cum laicorum scandalo auferatur, & ubi incorrigibiles inueniuntur, cum ferula nudis pedibus puniantur. iuxta cōstitutiones regulares datas & in cōst. Bened. XII. §. statuimus insuper, vel alia pœna imposita, ex aliis regulis

&

& superiorum mandatis, cum esse in
 vrbibus nō sunt solorum habitacula,
 sed multorum. c. si cupis. 16. quæst.
 42 1. † Et si superior non euocat mona-
 chū vagabundum, potest ep̄s loci re-
 uocare illum, supplendo negligentia
 superioris illius: Abb. in cap. quanto.
 nu. 1. de offic. ord. Quia vagatio ani-
 mabus monachorum, & aliorū quo-
 rumuis religiosorum periculosa est,
 c. religioso. de regul. lib. 6. Et ideo id
 attendant, vt eorum vita nomini cō-
 sona sit, cum frequentia hominū ab
 ipsis fugienda sit. ex præscripto Cōc.
 Eugen. Pap. 16. quæst. 1. c. placuit,
 & dicto cap. si cupis. & malū est p-
 vicos discurrere, & plateas, & nō po-
 test esse salubris a multis correctio,
 nisi cum ille corripitur, qui nō habet
 sociam multitudinem. c. non potest.
 23. quæst. 4. ex dicto August. lib. 3. cō-
 43 tra ep̄st. Parm. cap. 2. † Nec itaq. eie-
 ctos fugitiuos extra monasteria per-
 manere permittendum est. cap. ne re-
 ligiosi. de regular. Florent. eod. tit.
 16. c. 5. qui nisi ad monasterium re-
 deant, tamquam apostatæ punientur,
 ead. sess. 25. de regular. capit. 19.
 qui autem si reconciliationem impe-
 trare nequeunt iuxta cap. fin. eod. tit.
 adhuc debēt viuere regulariter, & se-
 cundum monasticæ vitæ statuta, in
 sum. confess. lib. 1. tit. 7. de apost. q. 16.
 (licet tamen sint apostatæ, quia ex-
 tra claustra contra regularem ordi-
 nem, non tamen sunt iudicandi hæ-
 retici, nisi per annum stantes in excō-
 46 municatione bene suspecti, vt opti-
 me declaratur in director. inquisit. 2.
 par. quæst. 49. super quo multa Dō.
 Franc. Pegna in add. 2. lib. schol. 55.)
 44 † Et vbi aliqui ipsorum extra mona-
 steria de superiorum licentia degant,
 non eximuntur a potestate ordina-
 riorum, quin coram ipsis non con-
 ueniantur in causis ciuilibus, merce-
 dum scilicet, & miserabilium perso-
 narum, ex constit. Innoc. III. in cap.
 1. de priuileg. lib. 6. confirmata in Cōc.
 Tri. sess. 7. de refor. cap. 14. in his dub-
 bus casibus tantum, vt etiam aduer-
 tit diligentissimus doctor Mart. Na-
 uar. in repet. cap. non dicatis. nu. 96.
 12. quæst. 1. fol. 48. in aliis tamen de-
 linquentibus, vt infra suo loco op-
 portunius dicemus (vt pauperum mi-
 seris subueniant, ne fatigentur pro-
 pter præsentia priuilegia, sic eorum
 officio fungantur, cum ipsorum pro-
 tectione sint positi. sess. 22. eius. Conc.
 Trid. de reform. cap. 8. ibi, seu paupe-
 res sustentandos.) † Remota tamen
 facultate ipsis monachis de monaste-
 rio in monasterium transeundi, nisi
 strictoris regulæ obseruantiam quis
 eligat. Tunc enim petita licentia a
 superiore, ratione obedientiæ, licet
 non obtenta, cum spiritu Dei duci
 videantur, transire possunt iuxta
 notabilem decisionem Innocen. Ter-
 tii Pontif. Max. in capit. licet quibus-
 dam. eod. tit. de regul. & ipsa sess. 25.
 eod. tit. cap. 19. §. nemo. ex antiquo sta-
 to Conc. Agathi cap. 18. per grat. 20.
 quæst. 4. cap. monachum nisi Abbas
 permiserit, nullus alienum monachū
 recipiat, vt si verborum increpatio
 monachos non emendauerit, etiam
 verberibus statutum est coerceri. §. in
 46 monachis quoque. † Sed ad id no-
 tanda est declaratio Martini Quarti
 Pont. in extrauag. viam ambitiosā,
 eod. tit. vt mendicantes sub excom-
 municationis pœna ipso facto, ad
 aliam religionem, etiam strictissi-
 mam non possint cōuolare (excepto
 Cartu-

Carthusianorum ordine.) Ne sub hoc pretextu, regularem disciplinam subterfugientes, peregrinationis sacra vota sibi assumant: & ne hac occasione ad secularem conversationem redeant, dicit Concil. Agath. alleg. in ipso cap. de monachis, in fin. 20. quæst. quarta. Et exinde multa in eis veniunt detestanda, quæ totam religionem corrumpunt, ipsosq. debiles reddunt. Vnde Aluar. Pelag. antiquissimus scriptor tempore Ioan. XXII. Papæ, in suo tractat. lib. secundo, cap. 24. enumerat 42. vitia peculiaris, & vltimum est in his paruis monasterijs, conuentibus, & locis, vbi duo tantum religiosi, monachi, fratres conuersantur, & in pluribus vnus tantum: in quibus locis obseruantia effecta est inobseruantia, & seruitus regularis in libertatem sæculi redacta: hoc quippe reformatione quam maxime indiget. Cum enim eo vnus est redactus, vel duo sunt, conspicitur nullam regulam obseruari, obedientia ignoratur, silentium recessit, vigiliæ non sunt, officia non dicuntur, Missæ non celebrantur, nec in villo voluntatibus defunctorum satisfactio, frequentatio, & receptio laicorum etiam delinquentium adest, vt viderint multi episcopi (& nos testamur) monasteria ipsa et clausa stetit, & aliquando ad campanarum sonum per nouitium, accessisse deuotos, sed celebrantem aliquem non vidisse. Audiui tamen sanctissimum D.N. suo sapientissimo iudicio cogitasse de remedio, imitando Pium V. suum prædecessorem immortal. mem. qui reformauit monasteria in hoc contingenti, fratrum seruorum S. Mariæ, in Const. postquam; in

quacunq. anno 1570. Pont. sui 5. quod & conforme est iuri cõi, per disposita in c. fin. de cappell. mon. adhuc in constitutione ipse D.N. nõ dedit. Ex hocq. factum est multas ecclesias Regulares, propter destitutionem monachorum, vel ex iniuria temporum, aut morte, & aeris intemperie, esse reductas, quasi seculares, vix nomine regulæ, seu relig. opis retento, vt exiit de Sum. Pont. pro sui in omnes ecclesias vigilantia, secundum temporum qualitatem, ipsis prouiderint. Vnde .n. frequētius amplas ecclesias a christianissimis, & deuotissimis Regibus edificatas, maximis impensis, & multis laboribus ad amplissima edificia ductas, postmodum ex ipsorum temporum calamitatibus defecisse, quasi a fundamentis, & regulares, qui alias poterantur, & administrabant, ex eisdem causis, et destitutos, vt sic prælati secularibus administrandas dari opus fuerit: quod vtiq. sine lacrymis pietatis recenseri nõ debet. In nostra Sarnen. Ecclesia, prope est vna sanctissimo Deiparæ Virginis nomine edificata quæ vsq. hodie dicitur ecclesia S. Mariæ Regalis vallis, ordinis Cisterciensis, vbi Virg. Gloriosam Regi venanti, ceruicq. insequenti apparuisse, apud incolas loci adhuc memoria retinetur, vt ibi sibi ecclesia ad sui nomen edificaretur, mandante, quod cepit ipse Rex mirabilibus edificijs, claustris, superioribus, & inferioribus in magna summate designatis, studijs, cellisq. lapidibus quadratis, per torrentem ex flumine Sarnensi, vsq. nunc dictam imperialem, a longo ductis, copiosis, item assignatis redditibus, vt per plures monachos ampla fuerit domus, omni plena rerum abun-

abundantia, ut ne cuiusve rei carētia, cessarent ab officio diuino: quamuis opere non completo e Regno defecerit Rex, ut postmodum, etiam monachis, vel ex belis, aut aeris superueniente intemperie deficientibus, federit desolata domus, ex qua varietate succedente, damnum fit semper passa, & si summi Pontifices ad pristinū rediri semper optauerint, sed modo ipsa priora tempora reuocauit Gloriosa Virgo, cum. S. D. N. eam nouissime administrandam commēdauerit, in perpetuumque concesserit Illustriss. & Reuerendiss. D. meo D. Alphonso Gesualdo. S. R. E. Presbytero. Tit. San. D. Card. Amplissimo, Principi moribus virtutibus, zelo cultus diuini, fidei Religionisque Christianæ sanctitate præter suā antiquissimā, & animi, & sanguinis nobilitatem, quam maxime ornato, Dominoq. meo colendissimo. Quid omnino curat, propter maximam, & peculiarem deuotionem quam habet ad ipsam Deiparam Virginē, ut aliquantulum reformata ipsa noua ecclesia, Monachi ipsius regulæ persistant, ad laudes Deo, ipsiq. Virgini decantandas noctibus, diebusque persolendas ut non solum ipsa ecclesia, & domus ex tali reformatione gaudeat, sed incolæ ipsi, & conuicini, & animorū, & corporū susceperint consolationem, ipsique Illustrissim. Dom. 48 meo omnia fausta ex intimo corde a Deo precentur. † Sic modo redeundo ad materiam susceptam, quando aliquem habitum semel susceptū dimisisse monachum compertum est, ipsum, ut iterum suscipiat, adhiberi omnem studium debet, & multum attendi, que. n. si suscipere noluerit ex-

cōicationi subiaceat, ex Decreto Canon. vj. Concil. Toletan. sexti celebrati sub Honorio Papa primo, & pœnis contra Apostatas infligendis procedendum. eod. cap. 19. §. quod si autē. eiusd. sess. 25. Conc. Trid. de regular. & legimus in Concil. Tolet. 4. cap. 48 *Monachis ad mundum reuertendi interdiximus aditum, & omnes ad seculum regressus*, & in cap. fin. de apost. Nec iuuat dimittere habitum sub spe transeundi ad canonicos regulares, quia non tenet dispensatio, nisi de dimissione primum facta, gratia sit obtenta a Summo Pontifice aliis diabolicam astutiam subtere, dicit in casu proposito Mart. Nauar. in Man. c. fol. 72. vers. 3. † Id eo semper præscrutandum est, si vere omnes habitum religionis portent, quia si fraudulenter mutant, possunt puniri, etiam ab episcopo, tāq. delinquentes in Religionem Christianam iux. not. in cap. tuarum, de priuil. immo falso, secundum producta, in cap. 1. & cap. 2. de cler. non ordin. min. & dict. c. tuarū, sicut dicimus Quod si in vituperiū Religionis, quis laicus irridens ipsam religionem portet habitum, punitur pœna capitis, in auct. de sanctis. episc. §. penul. & hoc de mutante habitum, ampliamus etiam ad occulte deferentem. iux. dicta in citato cap. 16. in fin. quod fallit fraude cessante, ut multi Prælati, & Religiosi per Franciā transeuntes, & fugientes iram perfidorum Vgonostorum, habitum mutare, occultare, & non deferre coacti fuerunt, quia sic horum temporum infelicitas passa est, & necessitas nulli subiaceret legi, aut regulæ. 1. q. 1. c. remissionem 50 † Quæ substantialia suæ religionis monachus

machus sic obseruare tenetur, & circa habitum, vt etiam factus episcopus (contentiente tamē Abbate, iux. præceptum Gregor. 18. q. 2. c. quam sit. §. pariter. & 20. q. 4. c. monachum, etsi dissentit, cogatur per superiorem, vt gl. dicit in d. §. pariter, nisi Papa cum absoluat, & euocet.) non deserat, nec potest dimittere sine peccato mortali. Archid. & Card. Alex. 23. dist. c. fanctimonialis Boer. decis. 158. nu. 5. gl. in c. de monachis. 16. q. 1. Etiam si fiat Cardinalis. Bert. de episcopo. lib. 3. 1. par. nouiter Conrad. Laudens. lib. 2. de episcopo, c. 5. in princ. nu. 15. vsq.

51 ad finem. † Sed ieiunia, vigiliæ bene mutat. gl. in citato c. de monachis. Archid. in c. 1. 18. q. 1. quia primo iurisdictioni alterius, modo sui iuris factus, militat in ipsis, sic de silentio, nec posset faciliter regere, & ab eleuarnum secundum aliquos. Ioan. in clem. 1. de elect. & sic ab omnibus incompatibilibus cum statu assumpto. Host. in sum. de stat. mon. ad obedientiam item, quando ecclesia in nullo subest Abbati, per doct. gl. & in aliis circa modum, & normam viuendi, sicut infra dicemus, vt mutatio loci, faciat mutari mentis affectum. c. valet. 81. dist. sic, & mutatio ecclesiæ. & regulæ facit mutare alia, præter annexa, vt dictum est. † Et si professione facta in monasterio, regressus quis fuerit ad seculum, nõ recuperabit bona sua, quæ suis consanguineis acquisita sunt. ff. de minor. l. quod si min. §. 1. Petrus Rebuf. de restit. ar. 1. gl. 2. n. 2. lib. 2. Const. Fran. post Bar. & alios. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posthu. loquendo de locis incapacibus in generali, iux. supradicta quia in aliis statur dispositioni suæ,

factæ ante professionem, alias succedet monasterium. vide in auct. ingressi. C. de sac. sanct. eccl. & tangitur de seruo reddendo infra triennium, cum bonis suis domino. in cap. si quis. 17. q. 2. † Cum vero in discussione visitationis fuerit inventum quem simoniace esse ingressum, relicto primo gradu, is ad archiue monasterium, per superiorem reducendus est, ex decreto Clemen. Tertii, in e. de regular. de simon. quando tamen scienter, si autem ipso ignorante, renuntiandum est loco, & demum reducatur, dummodo absq. scâdalo commorari possit, imponendo pænitentiam, cum suspensione ab ordinu executione, Abbatibus, & aliis superioribus committentibus, iuxta dispositionem Innoc. III. rescribentis Canthuariensi episcopo monasteriũ visitanti, in c. dilectus, eo tit. de simo. (Qui tex est notab. ad illud, vbi est multitudini peccantium parcendum eo respectu, vel non, de quo S. Th. 2. 2. q. 108. c. quoties. 1. q. 7. vt priora dimittenda sint Dei iudicio, & reliqua maxima sollicitudine præcauenda. 44. dist. c. commensationes. vnde datur versus.

Ob populum multum, crimen pertransit inultum.

Habetur per tex. & doc. in c. latores. de ele. exco. vel depos. mini. Fel. in c. dilectæ in Christo. nu. 7. de exceptio. († Cum. n. ingressus religionis spiritualis sit, quid p eo accipi, cū Simone mago partē habere clarū est. c. non satis memor. tit. de sim. ad quē tex. est videre Bal. cōf. 87. & cōf. 373. lib. 4. vbi de ingressu monasterii dicit multa. Etsi monasteriũ paupertate opprēssum sit, ponit gl. in eo. c. nõ satis

X modum,

modum, quem fratres tenere debent pro aliqua prouisione: Non enim est simonia dare aliquid, vel accipere pro sustentatione, quæ est necessaria in religiosis, & si monasterium non habet, quomodo fratres uiuent? ut in alio simili casu, & de utroq. foro dicit Mart. Nauar. in Man. c. 23. n. 101.

55 † Circa uero uitam, id est attendendū, ut ipsi monachi, religiosi, seu fratres in cōi comedant refectorio, gratias semper Deo agentes, cum ea prouisione victualium, ut regularia statuta permittunt, ad sonum campanæ. ut dicit Rebuff. de citat. in præfat. num. 107. & omnes conuenire etiam superiores, prout in simili de Magistris Custodibus, & Guardianis conuentualibus Sancti Francisci sanxit immor. memo. Pius V. Pontif. Maxim. in sua const. incip. ad extirpandos. §. quin etiam. 1568. an. 3. & in alia super refor. frat. seru. Beat. Mar. incip. postquam 1570. an. 6. ubi in §. fratres sic loquitur. *Fratres omnes, etiam superiores, & quandoeunque priuilegiati, (agrotis tamen exceptis) in refectorio cibum capiant, & communi mensa utentes, communibus epulis vescantur.* &c. Et in ipso communi refectorio, cum omnes comedunt, aliquid de scriptura semper legatur, ut numquam decidat, nec in ipsa hora ab auribus eorum, vel de uita sanctorum patrum. qui sicut ad mortem ad mensam accedebant, ut de electione adhibenda in mensa episcoporum statuit sancta syn. Tri. sess. 2. §. & quoniam, inde legitur in Conc. Tolet. 3. c. 7. 44. dist. cap. pro prudentia, seu pro reuerentia quo per hoc, & animæ edificantur ad bonum, & fabule non necessariae prohibentur, sic, &

in communi dormitorio dormiant, non autem extra in cellis, nisi ratione officii id permetteretur, aut infirmitatis causa urgeret. ut in eorum constitutionibus, & reformationibus continetur, quod fortius prohibetur, si extra in domibus priuatorum. Vnde licet quicquid acquirat monachus sit monasterii. auct. ingressi. C. de sacr. sanct. eccl. c. quia ingredienti bus. 19. q. 3. & peculiare aliquid indistincte, pro se habere non potest. c. Ioannes frater. de regul. alias nisi in morte resignauerit cum sua pecunia, dicit ibi gl. in sterquilinio subteretur per c. cum ad monasterium de stat. mona. (tamen hodie fratres, & regulares extra claustra degentes, & morientes, non ad monasteria eorum bona transmittunt, sed ad Cameram Apostolicam, nomine spoliatorum spectare. ex noua constitutione Sanctissimi Domini Nostri D. Gregor. XIII. Pontif. Max. incip. officii nostri. §. nos omnem. 1577.) † Qui regulares ubi debitam uiuendi rationem omiserint. procurare debet, etiam episcopus apud suos superiores, ut ipsam assumant, secundum regularia statuta, & ubi per sex menses eorum superiores admoniti, non uisitaerint, & correxerint, tunc episcopus ipse, uti Sedis Apostolicæ delegatus potestatem habet uisitandi, & corrigendi, seruata tamen eorum ordinum institutione, ex generali dispositione ipsius Conc. Trid. sess. 21. de reform. cap. 8. §. & si in eis, & §. quod si admoniti, ut sic cōmunis uita omnibus sit communis, maxime his, qui Deo irreprehensibiliter militare cupiunt, & uitam Apostolorum, eorumque Discipulorum imitari uolunt, quorum multi-

multitudini erat cor vnum, & anima vna. Act. Apostol. cap. 4. cap. dilectissimis. 12. quæst. 1. † Et eum ex varietate temporum, & personarum, multa in dies in ipsis monasteriis occurrat, quæ decent in melius reformari, iuxta illud Innoc. iij. in cap. quia: de concess. præb. quod diuersitatem corporum, diuersitas sæpe sequitur animorum statutum est ipsa monasteria de terminatis temporibus visitari, & non esse omittendum ab eorum superioribus, ex alio decreto eiusd. Concil. sels. 25. de regul. cap. primo, vt salubri ordinatione disponatur super eorum quiete, & sic in eorum recessibus, & receptaculis, nulla popularis præbeatur occasio conuentus, multitudinis, parlamenti, quia non expedit animabus eorum cap. luminoso. 18. quæst. 2. vt per frequentes visitationes confirmetur tã necessariũ præceptum. † Sic item inuitis ipsis episcopis, in partem sollicitudinis vocatis, cum sciant melius quæ saluti animarum sibi commissarum conueniunt, non debent superiores regulares, quid in eorũ diocæsis agere, quia, & ipsi rationem reddere tenentur, nec excusatur pastor, si lupus oues comedit propterea sine episcopali licentia, monasterium in sua diocæsi cuiuscumque religionis erigi non potest, in ead. sels. eod. tit. cap. 3. §. nec de cetero. ex capitulo qui religiosus, §. primo, c. de monachis, cum duob. sequ. 18. q. 2. vbi gl. notat posse sequi consensum post factum, quia ratihabitione confirmatur, sic quando penitus est destructum, secus in reparatione, quod idem de nouis cellulis notando pro Eremitis, quod habeant consensum episcopi. c. cellulas, de qui-

59 bus Eremitis infra. cap. 17. num. 3. † Quorũ superiorũ monasteria, si quæ immediate subsunt protectioni sancte Sedis Apostolicæ, & constitutionem Innoc. III. cap. in singulis. non obseruauerint, quod quolibet triennio ipso rũ regulares se redigant in congregationes, deputando certas regulares personas, vt postea in eis inueniatur, quod commendatione nõ correctione sit dignum, tunc Metropolitanus ipsius prouinciæ conuocet, ex inno-uatione dictæ Constitutionis. in Conc. Trid. eod. tit. cap. 8. & si ipso Metropolitano instante, non exequantur, eo casu, episcopis locorum, vbi reperta sunt monasteria vtj delegatis eiusd. Sed. Apost. subduntur. eod. c. §. quod si etiã † In quibus cũ sit dare, vel ex priuilegio, aut ex consuetudine, seu aliquod ipsorũ sacramenta laicis ministrare, & animarum curam gerere, in his possunt ab episcopis visitari, circa tantum ipsam curam, & administrationem sacramentorũ cap. 11. eiusd. sels. Et deputandus ab ipsis in cura animarũ ab episcopo venit examinandus, & corrigendus, etiã quod sit amouibilis ab nutum. §. nec ibi, quia intendimus, quod principaliter est attendendũ, scilicet de salute populi, qui omni iure episcopis nõ religiosus subest, & eius latratu, & baculo lupi arceantur ab eius grege. ar. 60 c. §. 43. distin in princ. & in cap. 1. † Excipiuntur autem monasteria Cluniacensis ordinis, & alia in quibus superiores, vel Generales iurisdictionem episcopalem habent in parochos, & parochianos. §. eod. nisi episcopi etiam in ipsis maiorem iurisdictionem haberent. quæ per ipsum canonem Sacr. Concil. non amouetur,

nec vllum fit præiudicium, quando etiam non obseruent, quod est maxime notandum. §. saluo tamen eo. c. 11. Vt in hoc tempore talis in regimine arcis custodiatur, qui non solum de salute animarum, verum et de intrinseca vtilitate, & cautela sciat esse sollicitus, ex simili rescripto Gregor. 62 Neapolitanis. in c. petrus. 39. dist. † Et vbi episcopi censuras aliquas, inter dictaq. in sua diocesi emanauerint, ne eorum iurisdictio, seu magis ecclesiastica paruipendatur, debent etiam in monasterijs ab ipsis regularibus publicari, episcopis mandantibus, prout eo. Conc. decretum est, ea. sess. cap. 12. ad ampliationem, & confirmationem. Clem. cum ex eod. de sent. excom. quando tamen interdictum est denuntiatum, seu alia censura publicata, iuxta declarationem Martini V. Fel. in c. ad probandum. col. pen. de re iud. de quo dubitauerat primum gl. in cle. 2. eod. tit. de sent. excom. & optime prouisum, cum eo conueniant populi, & censuris sunt alligati, conuenit quippe eis sæpius denuntiari, vt reuertantur ad salutem. † Idq. etiam dicimus nulla suffragante exemptione, teneri ipsos regulares omnes, cuiuscumq. religionis sint, ad seruandum, seruariq. faciendum festa inducta ab ipsis episcopis in eorum diocesis, prout simili decreto eiusd. Concil. optime statutum est, ipso c. 12. §. dies autem, vbi necessaria fuit declaratio, ad tollendum in multis ambiguitates, quæ pro ipsis episcopis circa inductionem festorum, & pro ipsis monachis, vt obseruare tenerentur, sæpe oriebantur; Cum ipsis diebus fideles ad ecclesias conuenire debent, & frequentare tenentur,

ad Missas audiendas, prædicationes, horasq. canonicas, sess. 22. d. Conc. de obseru. & euit. in celebr. Miss. circa. fin. vt latius infra in lib. de præcep. eccl. dicimus, & supra hoc lib. c. 3. n. 64 29. † Ad processiones tamen generales, vel ex consuetudine inductas, vel ex aliqua graui causa, tenentur venire ipsi regulares, omnes monachi, & fratres, quacunq. exemptione non obitante, præter viuentes in strictiori clausura, iuxta decisionem præfati Conc. c. 13. ead. sess. §. exempti autem omnes, vt supra est relatam c. 8. nu. 12. Vt sic Deus omnipotens, multiplicatis intercessoribus dignetur præces nostras exaudire, quia sicut multa sunt mala, sic oportet multas inuenire medicinas, pro experimentis multorum morborum, cap. vt constitueretur. 50. distin. sic etiam multos decet esse intercessores apud Deum. † Inter quos, si controuersia de præcedentia oriatur, quæ cum scandalo populi sæpius occurrit, tam in ipsis processionibus, quam in alijs similibus publicis actibus, vt facilius, & citius sedetur, Episcopi habent potestatem determinandi, quibuscumque non obstantibus, etiam amota omni appellatione, iuxta dic. decretum memorati c. 13. considerare tamen debent primum ipsorum monachorum, & regularium ordinem, & ratio est in promptu, vt si publicus sit rumor, ne protrahendo in longum, vel cultus diuinus relaxetur, vel maximum proueniat scandalum, hæc igitur non possunt ad iudicium remitti, sed arbitrio ipsorum episcoporum determinanda restant, nec in eis sæper atteditur antiquitas, vt propterea respectu ipsius, sententia
oritur

- 66 oriri debeat. † Ex quo licet monachos Sancti Benedicti omnibus præferri disputabat, post alios Cassan. in sua Glor. 4. par. confid. 56. & 73. tamen ex noua decisione Pii Quarti Sum. Pon. regulares præcedunt ipsos monachos, refert Phil. Port. conf. 164 cum in supremo lib. 4. post magnos processus factos: sic & inter medicantes præferunt fratres ordinis Prædicatorum Sancti Dominici, etiam quod in eam diocesim post alios venerint vel locum non habeant. ex alia simili declaratione Pii V. In aliis vero attenditur regulæ approbatæ tps, & loci consuetudo, quæ multum facit in hac causa. † Nouitii vero ubi adueniente tēpore faciendæ professionis eā facere recusauerint, sed ante annū professionis a monasteriis discedere, & ad seculum redire voluerint, omnia bona sua, quæ detulerunt, habere debent, nec quid eis auferendum, aut detinendum est, alias ep̄s potest cogere superiores ad restituendum per censuras ecclesiasticas, prout similiter cautū est, per idē Conc. eod. tit. c. 16. circa fin. in c. si quis. 17. quæst. 2. Sin autē moriatur ante finitam professionem, remanent bona ipsi monasterio, ex ea causa, quia animi ratione & destinatione religiosi erant. Fel. in capit. cum adeo. num. 3. de rescript. quando bona detulit, vel expressse consignauit, alias tantummodo intravit, placet æquior opinio, quod succedant proximiores. ita tenent Doct. apostil. Fel. in eod. c. cum adeo. vide Abb & alios in c. in præsentia.
- 68 de probat. † Vel si ex alio habitum susceptum quis dimittere voluerit, prætendens forte per vim, & metū accepisse, potest intra quinquenniū a die professionis, causas, quas præten- dit coram suo superiore, & item coram ordinario proponere, quibus discutissis, & probatis admittitur ad relinquendum habitum susceptum in ead. sess. eod. tit. cap. 19. (Nam si innu- ti aliqui ingressi sunt, retinendi non est potestas, quia considerandi sunt, magis peccata committere, quam plangere. ex notab. rescripto Eugenij Papæ, in cap. sicut. 20. quæst. 1. Nam quod quis non eligit, non optat, profecto non diligit, quod autem non diligit, facile contemnit, nullum ergo bonum, nisi voluntarium. c. præfens. §. qua propter. 20. quæst. 3.) Hoc tñ notato, quod antequam discutiat, ex se non dimiserit ipsum habitum, quia aliter etiam stantibus causis prænitus non audietur, sed potius, ut apostata punietur. eod. cap. 19. §. quod si.
- 59 † Nec tamen ipsi religiosi, licet omni priuilegio muniti sint, excusantur ab honore reuerentiali præstando Prælati ecclesiarum, tamquam sint maius luminare respectu ipsorum, Vnde admonendi sunt, ut debitam reuerentiam exhibeant ipsis Prælati, nam est de iuribus spiritua- libus episcopalibus, quod etiam a monasteriis debetur. capit. fin. in fin. arg. 18. quæst. 2. Nec possunt inconsultis ipsis episcopis laicis administra- re sacramenta, quod si fecerint, sententiam excommunicationis ipso facto. (Summo Pontifici absolutione reseruata) incurrunt, ex decisione Clem. prim. de priuileg. & excess. priuil. qui tex. notab. est, & vulgatus. quo etiam respectu, non possunt in sabbato maioris hebdomadæ, campanas pulsare ante ecclesias cathedra- les, parochiales, vel matrices, ex lege

Conc. Later. sub Leon. X. sub pœna ducatorum centum, vt supra memi-
70 ni. lib. 1. cap. 14. post nu. 6. † Cum ta-
men de electione officialium in ipsis
monasteriis agitur, id curādum est, vt
superiorum norma obseruetur, vt cū
ēti per vota secreta eligātur, & eligē-
tium vota numquā publicentur, nec
in ipsis voces, aut suffragia abientū
supplere possunt, aut debent, ex con-
stitutione eiusd. Conc. sess. & tit. c. 6.
adiecta ibidem pœna, si secus factum
fuerit, & de nullitate electionis, & in-
habilitate electi ad omnia officia. in
§. si vero contra. cū obligatione alia-
rum pœnarū forsā impositarum p
regulares constitutiones, quæ non re-
mouentur, cum Concil. non dicat. †

71 Quæ omnia recte geruntur, cum ca-
pitula in ipsis monasteriis sæpius (vt
debent) frequentantur, vt quæ ad ob-
seruantia regularis vitæ pertinent,
obseruentur, eo. c. cum ad monaste-
rium, quod etiam in cap. 1. §. omnis,
eius. sess. Conc. statutum est: Omnis
cura, & diligentia a superioribus ad-
hibeatur, tam in capitulis generalibus
& prouincialibus, quam in eorum vi-
sitationibus, quæ suis temporibus fie-
ri non prætermittantur: legendo re-
gulam pro eius obseruantia, singula
discurrendo, quæ firmam reddunt ip-
sam regulam, non ociose tractando.

72 † In quibus capitulis nouitii non in-
terueniunt, quia propter professio-
nem non factā laxioris vitæ esse so-
lent. Abb. in c. vidua. n. 7. de regul. ex
tē. notab. in c. cum ex eo. §. in eccle-
siis. de elect. lib. 6. maxime in perti-
nentibus ad substantiam regularis vi-
tæ, ex cuius inobseruantia totum cor-
ruit ædificium. eod. c. 1. in fine. Item
ex alia causā, quia monachi velle, &

nolle non habent, secus ipsi nouitii,
qui retinent testamenti factionem,
& dicuntur esse in dubio, scilicet in
statu pendenti, quia possunt redire
ad seculum, vnde nouitium pro lai-
co magis haberi dicimus in quæstio-
nibus iuris, plura congerit Andr. Tira-
quell. de vtr. retract. lib. 1. §. 1. gl. 8 nu.

73 20. † Et vt omnes magis in Dei ti-
more versentur, atque contempla-
tioni cælestis vitæ dediti sint, sanctis-
sime innouatum est, vt in ipsis mo-
nasteriis Lectio sacræ scripturæ ha-
beat, ex qua ipsi regulares, & sibi,
& aliis vtilis reddantur: in cuius
prouisione si ipsorum monasterio-
rum superiores desides fuerint, sup-
plebit episcopus loci, vt omnino
habeatur, iuxta nouissimum decre-
tum ipsius Concil. Trident. sess. 5. de
reform. capit. primo. §. in monaste-
riis quoque monachorum. Vbi ta-
men commode fieri poterit, & in
aliis conuentibus regularium, in qui-
bus studia vigere possunt, similiter
ipsa lectio sacræ scripturæ compleat-
tur de dignioribus magistris assignan-
da. §. in conuentibus, de cuius lectio-
nis utilitate satis diximus supra lib.

74 primo, capit. 17. † In collationibus
vero Dignitatum, aduertendum est,
vt dignitates, & Prioratus in ipsis
monasteriis, etiam si non sit in eis cu-
ra animarum annexa, vt non con-
ferantur, nisi habentibus 25. annos.
& si non sint in Sacerdotio, infra
annum faciant se promoueri, prout
in Constitutione ipsorum cauetur,
namque per ætatem, quis magis di-
sceretioni accedit. Vnde in reformat.
fratr. seru. Beat. Mar. ita sanxit Pius
Quintus Pont. Maxim. *Nullus ad
aliquem gradum promoueatur, nisi
etate*

etate, vita, probitate, & litteratura
 prestans fuerit, & in eis probatus per
 examen diligens a priore generali, seu
 ab alijs, qui per eum huic muneri ordi-
 nabuntur faciendum, deinde in capi-
 75 tulo generali publice iterandum. † Ip-
 forum etiam beneficia (ne sit dispar
 professio gentium) non nisi personis
 eiusdem professionis, spectatæ item
 vitæ, & sanctitatis conferantur, ex
 præscripto eiusdem Sacri Conc. eo-
 dem titul. cap. 21. Vbi omnes infra an-
 num ad ordinem requisitum promo-
 ueantur, ex alio item decreto ipsius
 met Conc. sess. 22. de reformat. cap.
 quarto. Quod etiam in omnes cleri-
 cos procedit, iuxta ibidem dicta, &
 ubi constitutio Clem. 2. de ætat. &
 qualit. innouatur, ad quod primum
 est omnino videre Abb. in c. ea, quæ.
 num. 10. de cappell. monachor. & in
 cap. cum ad nostram cum gloss. de
 76 elect. † Sed illud est præcipue in ma-
 teria adnotandum, & seruit ad mul-
 ta, quod quis infra annum promo-
 ueatur, ad ordinem requisitum, res-
 pectu alicuius ecclesiæ obtentæ, seu be-
 neficij, quod hic annus incipit curre-
 re a tempore adeptæ possessionis, pa-
 cifice, & quiete, ead. clem. s. illi, &
 gloss. in verbo impedimento, cum
 seq. vel per ipsum ordinatum stete-
 rit, quo minus pacificam haberet pos-
 sessionem, ex decretali commissa. s.
 annus, de elect. lib. 6. & alia in cap. li-
 cet episcopus, lo. 2. de præb. lib. 6. An-
 nus tamen debet esse completus in
 totum, & ratio assignatur, quia in vl-
 tima die posset obtineri dispensatio
 ex alia causa a superiore, docto. eo-
 dem cap. commissa in materia ordi-
 num de vno ad alium. in sess. 23. de
 reformat. cap. 12.) alias elapso anno

vacat, ipso etiam non vocato, & con-
 fertur, si tamen pacifice possedit. Et
 hoc verbum pacifice possidere, no-
 tandum est, cum consideratione, sem-
 per dignum dicant Sacri Canones, &
 Concil. Trident. vtitur, eadem sess.
 33. de reformat. cap. 2. post princip.
 77 dum dicit pacifice possidere. † Et tunc
 dicitur quis pacifice possidere, cum
 libere in beneficio curato, seu non
 curato, aut in alio gradu exercet offi-
 cium suum, not. doctor. in ipsa clem.
 2. & Archid. in c. in nomine domini.
 23. distinct. Inde dixit not. Fel. in cap.
 cum Ioannes num. 33. de fide instrumen-
 tum. quod tunc dicitur pacifica pos-
 sessio, cum cessat omnis controuersia
 iudicialis, vel extraiudicialis, iuris, vel
 facti, & sic intelligantur illa verba, in
 cap. cum olim. de dolo. & contum.
 pacifica possessione gaudere, & vi-
 de bene per Beroum, post Deci. &
 Abb. in cap. si quis, de confirm. vtil.
 vel inut. num. decimo, ubi facit diffe-
 rentiam inter iustam, & pacificam
 possessionem, & faciunt quæ dixi-
 mus in famil. singul. in littera P. nu.
 69. vel pacifice percipiendo fructus,
 aut maiorem partem ipsorum, & gl.
 tenet quod etiam teneatur promo-
 ueri, licet fructus non percipiat, ex
 quo habet exercitium curæ, ratione
 cuius, ordines suscipere debet, in
 cap. si tibi concesso, de præben. lib.
 6. & si recipit, & non promouetur,
 tenetur ad restitutionem, si in con-
 scientia nolebat se ordinari, per dict.
 cap. commissa, in fine, ad quos resti-
 tuendos non tenetur, si postea peni-
 tentia ductus, promoueatur per eun-
 dem text. † Nec est ferendum quod
 78 quidam Prælati in canonicos suæ ec-
 clesiæ secularis, monachos promo-
 ueant.

ueant per cap. super eo, quod quæsitum, de regul. nec potest in eis cadere dispensatio episcopi, secundum Cardin. quia in vno officio non debet esse dispar professio, c. in noua. 16. q. 7. & est communis opinio. licet gl. in c. quorundam. 74. dist. dicat respectu præbendæ tantum, intuitu propriæ utilitatis, vel nisi ibi loquatur, quod ecclesia cathedralis erat regularis, sed ad dignitates, vt episcopus, & collegiatam ecclesiam, atque præposituram omnes consentiunt, de quo plenissime, Dom. Cardin. de Turr. Crem. in cap. si quis, 58. distin. vbi, & ad prædicta multa videri possunt. † Attamen hodie nona decisio sacri Conc. Trid. sess. 14. de reform. c. 11. incapaces ipsos reddit ad beneficia curata obtinenda, ac etiam non curata, Sed in ordine ipso sub superioris obedientia in claustris maneant, nec conuenit per alia extra manere, vt si quis non bonus inter monachos quomodo inter clericos? quia. *Alia causa monachi, alia clerici oues pascunt, ego pascor, illi de altari viuunt, mihi securis, quasi ad radicem infructuosæ arboris ponitur.* In cap. alia causa. 16. quæst. 1. differt item regimen, & conuersatio monachorum a modis clericorum, illi in strictione regula, aij in illa Beati, vt se ipsos mutare vix possent. † Vnde cum monachus sit rector alicuius ecclesiæ, quæ sit subdita pleno iure Abbati, se conformabit in omnibus cum sua regula, sed in ecclesia pertinente ad episcopum, præter tria substantialia, se redet conformem cum clericis, cum quibus viuit. Vbi tamen commode fieri potest bonum esset, quod habeat alium monachum socium. Innoc.

in cap. quod Dei timorem, de stat. monac. D. Flor. eod. cap. 6. §. 8. quasi in testem suæ regularis vitæ, & cum quo conferat solita obseruari ad regulam, alias assumat normam ab ipsis clericis, de pertinentibus, non solum ad ecclesiam, ad quam assumitur, sed ad modum vitæ, & regulæ, sed vide doctrinam San. Thomæ. 2. 2. quæst. 187. ar. 8. † Quando autem ipsi monachi ad Pontificales Dignitates, & alias ecclesias maiores assumuntur, non officium iuxta primum institutum dicere habent, sed iuxta ritum ecclesiæ, ad quam promouentur, per cap. illa. 12. distin. & Sanct. Thomam proxime citatum, & firmat idem D. Card. de Turr. Crem. 91. dist. in sum. num. 12. vbi dicit, secum fuisse dispensatum per Eugenium Papam, cum fuit creatus Cardinalis, vt continuaret officium Prædicatorum sancti Dominici suæ professionis, (& est tex. cum gloss. optima in clem. dignum. de celebr. Miss. vbi not. familiares DD. Cardinalium, & episcoporum etiam regulares posse dicere officium ad modum, & normam ipsorum prælatorum.) † Ampliando idem esse, si ad regimen ecclesiæ parochialis fieret promotio in casu præmissio, numero 23. & in cap. quando num. tertio; 38. distin. & hoc summa ratione, cum astringantur legibus, & statutis ipsarum, ecclesiarum, ad quas promouentur. argum. not. prima quæst. septima, cap. conuenientibus. Non celebrare horas nulla causa facit, etiam studij, etiam si minora tantum potirentur beneficia, seu simplicia, & essent etiam in minoribus. solus enim Papa potest dispensare. argum. dict. clem. dignum. Episco-

Episcopus in nullo potest. Archid. in cap. fin. 92. distinct. Ioan. de Lignano in cap. 1. de celeb. Miss. quod optabat Ioan. Andr. vt dicit in dicto cap. 1. vt ratione studij ecclesia dispensa-

83 ret. † Item præscrutandum est, vt ad religionem libere veniat, non inuitus. Deus enim voluntarium militem eligit, nec filius debet proprios parentes relinquere, cum paupertate fuerint oppressi, vnde si filius inuitis parentibus ingrediatur religionem, reuocari potest ab ipsis infra annum, & diem. 20. quæst. 3. cap. puella. Do. Flor. in sum. tertia, part. tit. 16. cap. secundo. §. quarto, quod non procedit indistincte, sed vbi ante ætatem legitimam, namque si post, iam scit, quid, & quomodo est consultum saluti animæ suæ, contra opinionem aliquorum ad quamcumque ætatem extendentium, nec dicitur sublata dispositio text. cap. quia in insulis, de regular. vt vbi est strictior regula, sit tempus. 18. ann. sed adhuc considerandum est, per Mand. de ætat. mino. cap. quinto, num. 53. cum bona distinctione, si parentes sunt in necessitate viuendi, non possunt filij ingredi. San. Thom. in quodlib. ex illo Euang. Matthæ. cap. 15. vbi Christus reprehendit phariseos, qui religionis intuitu docebant filios subtrahere honorem parentibus debitum. Vel si Religiosi fraude eos traxerint ad religionem auiditæ bonorum, non fit transmissio bonorum, ad monasterium, sed quibus iura tribuunt, dentur, cap. constituit. 20. quæst. 3. Abb. & doct. in cap. in præsentia, vbi Felin. num. nono. de pro-

84 bat. † Cum vero fuerit clericus ingressus monasteriorum (nisi expræs-

se professionem fecerit) ante annum finitum, non est ipsius beneficium conferendum, sed expectari debet, cum iam possit ad seculum redire, ex rescripto Bonifac. viij. in cap. beneficium de regular. lib. sexto, vbi est bona gloss. per aliam decisionem, Alexandri Papæ Secundi, in c. Gonsaldus presbyter, decima septima quæstio. secunda, sed interim ne ecclesia hac occasione in spiritualibus, & temporalibus patiatur detrimentum, per opinio. gloss. eodem cap. beneficium, prouidendum est de alio idoneo economo, cum portione congrua assignanda, & reliqui fructus, vel conseruentur pro ipso, si redierit, aut pro successore, vel in ecclesiæ beneficium expendantur, quod dixi in famil. singul. in littera C. numer. 99. nec decisio caret optima ratione in se, (vel si ipse non haberet alimenta, monasterio dentur fructus, secundum Gemi. vide in c. statuimus eod. tit.)

85 † Vt videatur, si toto corde in monastica vita Deo seruire voluerit. Quia si ad ipsum quis in veritate conuertitur, non solum peccatum dimittit, sed æternam Beatitudinem dare paratus est. Aug. ser. 58. de temp. Est namq. inductus hic annus probationis in subsidium fragilitatis humanæ eodem cap. 2. de regul. & vt ille monasterium, ipsius mores, asperitates, aliaq. statuta regulæ experiri possit: tex. optimus in cap. ad Apostolicæ Sedis, eod. tit. Cum etiam canonica institutio interdicit, monachum ante vnus anni probationem effici, d. c. Gonsaldus, vbi dicit de clerico noto per annū, sed de clerico ignoto ad biennium, quod dictum repetit eadem gloss. in cap. desponsatam. 27 quæst.

quæst. 2. vbi si clericus intrauis cum episcopi licentia tempore probationis, potest petere priora stipendia, se-
 86 cus sine licentia. † Item quam maxime aduertendum est, ne libertates ipsorum monasteriorum opprimantur, aut a malis vicinis molestentur, fauor enim religionis multum militat, ne domus orationis, fiat domus negotiationis, vt dicit Dom. Matt. c. 21. quia nec temporalia negocia in ecclesia sua fieri dominus patitur, quod obseruari mandatur ab omnibus in decreto sacri Conc. sess. 24. de refor. c. 20. §. decernit itaq. ne vlla mala consuetudine, aut seruilibus oneribus subijciantur. cap. omnia talia, 12. dist. & in tit. de immu. eccles. vt suo loco
 87 dicetur. † Immo extenditur immunitas ipsorum monasteriorum, vt si qua domus sit contigua alicui monasterio, ex quo eidem necessaria reddatur, cogatur dominus ipsius domus, officio iudicis, etiam inuitus vendere ipsam monasterio, Doc. in e. 1. de rer. perm. & sic exequutum testatur Affl. iuxta communem opinionem in prelud. Const. regni. q. 3. nu. 11. Nam, & vicini possunt reddere ecclesiam in multis damnosam, vel propter conuersationem non decentem, vel ex multis impedimentis, vt remotis vexationibus, ac cunctis grauaminibus, ipsi monachi diuinum opus, cum summa deuotione animi perficiant,
 88 c. luminoso. 18. quæst. 2. † Circa vero quietem mentis, id præcise cauendum est, ne in claustris ipsorum monasteriorum mulieres ingrediantur: non enim potest in toto corde cum Deo ambulare, qui feminarum accessibus copulatur. 32. dist. cap. hospitiosum., namq. conuersatio mulierum est reli-

giosis materia fornicandi, vnde dixit ille doctus.

*Oleum nutrit lucernam, & ignem
 luxuria confabulatio mulierum.
 Magis appropinqua igni ardenti,
 quam mulieri nouella.*

Et dicitur omnibus religiosis, fugiatq. quisq. confabulationes mulierum, si castus esse vult, & ne tribuat eis fiduciam, aliquando præsumere, in suo conspectu comparere, Aluar. Pelag. lib. 2. de plan. eccl. c. 75. quia si all-sapientiores decepti sunt, & ipse cum & mulieres auerterint cor Salomonis, vt sequeretur Deos alienos, vt ad Idolatriam peruenerit. 3. Reg. cap. 1. oblitus verbi, ne initaris propriæ prudentiæ, c. 5. de const. 32. q. 4. cap. Salomon, vnde dicunt doct. postea pænitentia ductum fecisse pænitentiam, in eod. c. 5. incip. ne initaris, vbi Felin. nu. 5. & dicit B. Hieronym. librum eccl. esse Salomonis pænitentiam agētis, probat ex pluribus ipse Alua. Pelag. lib. 2. c. 45. col. 2. posuit vnum verbū Cassan. in sua glor. mundi 3. par. 11. Confid. in fine. Ideo Religiosi tria debent fugere in mulieribus, si castitatem seruare volunt: aspectum earum, quia est porta, per quam multa noxia præsentantur, quæ mentem illaqueant; item frequens familiare colloquium, cum in scriptura mulier dicatur assimilari rethi, igni, & gladio acuto. Item tertio vitari debet munerum interuentio, quia sæpius munera castitatem corrumpunt. D. Flor. in sum. 4. partit. 4. cap. 6. §. 2. in fine. (Vnde quatuor dicuntur esse prohibita mulieribus publice viros docere. 1. ad Tim. c. 2. docere autem mulieri non permitto, in ecclesia loq. vel prophetizare.

re.

re. 1. ad Corin. 14. mulieres in ecclesiis taceat. Tertio viro præesse. eod. c. 2. neq. dominari in virū ad Ephes. 6. mulieres viris suis subditæ sint. Quarto sine velo orare. ad Cor. 11. nō decet mulierem nō velatā orare.)† Quod de mulierib⁹ ne claustra monasteriorum ingrediatur, expresse prohibuit Pius V. per suum breue incip. regularium personarum. 1566. an. 1. & reuocando licentias cōcessas, & id grauissimis censuris confirmauit. D. N. D. Gregor. XIII. Pon. Max. reuocans itē licentias concessas Reginis, & Magnatibus, in suis litteris. sub die. 3. Iunii. 1575. an. 4. cum sit dictum monacho: *Hospitiolum tuum aut raro, aut numquam mulierum pedes terant.* d. c. hospitiolum, vbi ē quod fæmina. fit sancta, non est diligenda corporali frequentia, lege vitas sanctorū patrū, & edificationem animæ accipies. & vide Conc. Turon. 2. can. 7. Alph. Aluar. in Speculo c. 23. post princ. †

90 Et quia religiosus omnis debet tolli suspitio, cum non solum a malo, sed etiam a suspitione mali cauendum sit, de iud. cap. cum ab omni & dicitur septimæ synodus, vt excludatur omnis nefanda suspitio. in omnibus obseruari cōuenit, vt certus quis, & certo tēpore, & certo loco, & certis personis, vel apparere clericus, vel loqui debet cum mulieribus cap. in omnibus. 81. dist. & peccat non remouendo suspitionem, vt discurret Mar. Nauar. in suo Man. cap. 14. maxime, nu. 30. & 18. quæst. 2. cap. diffinimus. hinc etiam monachus non potest facere commatres. de conf. dist. 4. cap. non licet & in cap. monachi. nisi episcopus fiat, quia liberatur ab hoc, sicut a multis aliis, vt supr. Dom. Card.

de Tur. Crem. in c. 1. num. 2. 18. quæst. 1. Aluar. Pelag. de plānt. eccl. lib. 2. c. 17. † Sed in mutua percussione inter ipsos monachos habetur consideratio, vt absoluantur ab Abbate, cum ipsius discretioni subdantur, & si Abbas deest, supplet episcopus, non enim ipsi pro mutua percussione mittuntur ad Papam, & sedem Apostolicam, iuxta not. in cap. 2. de sent. excom. nec fit differentia si percussio est in claustris, vel extra claustra, cum indifferenter Abbas absoluat, & per eius defectum episcopus, communiter Doct. in c. officii. vbi Mar. Socc. nu. 128. de sent. excom. licet ex mente Io. Andr. sit consilium, quod episcopus ad remouendum dubium, remittat Abbati, & hoc dictum ampliatur etiam in monialibus exemptis, ex quo est monasterium in diocesi. arg. cap. graue de offic. ordi. & in eo c. officii. n. 11. † Similiter in appellationibus non datur alio recursus ab Abbate, nisi ad proprios superiores, præter Abbatem secundum quid exemptum, sed respectū alicuius membri ecclesiæ non exemptum, eo namq. casu, cum respectu non exemptionis tractatur, ad episcopum habetur appellandi aditus, arg. not. per Doct. de priuil. cap. ex ore. per c. autoritate; cod. lib. 6. quia loquendo de exemptionibus, sumus in materia, quæ est contra ius. 3. dist. cap. priuilegia. ideo debet fieri stricta interpretatio, dummodo verba aliquod conferant, de verb. sign. cap. Abbate. ex quo in ipsis quodlibet verbum appositum debet aliquid operari. c. si Papa. de priuil. lib. 6. † Et licet aliqua consuetudine Abbates fulciti primum minores ordines, & primam tonsuram conferebant.

bant per cap. Abbates, vbi Ioan. And. de priuil. hodie secus per decretum Conc. Tri. sess. 23. de refor. cap. 10. in prin. cum qualitate, vt ibi, scilicet in fines alicuius diocesis, etiam si nullus, alicui, qui regularis sibi subditus non fit, nec clericis secularibus litteras dimissorias concedere (& per illum text. in prin. ibi. *Ac alijs quibussumq; quantumuis exemptis.* Dom. Card. Neapolit. de Aretio suspendit omnes promotos cum litteris dimissoriis, siue Matoris capellani, siue prioris sancti Ioannis Hierusal. seu quorumcūq. priuilegiorum regionū, quousq. a Sede Apolitica dispensationē obtinerent,) & notanda sunt et verba Conc. *Non obstantibus priuilegijs, prescriptionibus, seu consuetudinibus etiam inmemorabilibus;* quæ dicta faciunt ad multa, vt alibi dicimus. †

94 Sed ad congregationes clericorū monachi ratione exemptionis venire nō coguntur, nisi populum haberent, nā eo casu, ad synodum episcopi accedere debent, non respectu sui, sed ratione populi, qui episcopo subest. Innoc. in d. c. 1. de stat. monach. quia est de lege diocesis, vbi notatur, quid differat esse, de lege iurisdictionis, vel diocesis, de quo dixi latius in tract. de dignit. eccl. cap. 6 post. Henr. de Bott de syn. epif. 2. part. in alijs secus quia sunt in suis, vt episcopi. Innoc. in c. 1. de cler. peregr. Fel. in c. decernimus. de iudic. & in c. pastoralis de offic. deleg. † Item est videndū, si in ipsis monasterijs sint infirmariæ communes, vt cum fratres non bene se habuerint, possit eis prouideri, iuxta cuiuscumq. gradum, ac qui eis sint præpositi infirmari, & de communi, & de occurrentibus necessitatibus,

charitatiue prouideatur. & circa animæ, & corporis salutem, nec eos pœniteat religionem intrasse, ex defectu necessario occurrentium. in ea. cōst. §. in omni, expræsse cauetur, vt cum medico corporis, adhibeatur item. medicus animæ; & cum fuerit eis de spiritali salute prouisum, ad corporalis medicinæ remediū salubrius procedatur. capit. cum infirmitas de pæn. & remis. † Nec desint maxime in locis magnis Magistri nouitiorum probati vita, & honestate, & doctrina qui ipsos nouitios instruere possint in Grammatica, Logica, Philosophia Theologia, Cantu, & simil. prout hæc ordinauit Benedictus XII. in reform. regula. & Pius Quintus in reformat. frat. seru. B. Mar. §. in iisdem. vbi nouitii ipsi, e loco nouitiatus exire non debent, nisi ad ecclesias, refectorium, vel publicas processiones, & interdū ad aliquam honestam recreationem, cum fido tamen custode, vt ibidem cauetur, & hodie multi religiosi obseruant (licet nouitii non debeant accipi, nisi in conuentibus insignioribus, in quibus dormitorium, & capitulum seorsum habeant ab alijs, in constit. Pij Quinti; super stat. conuent. frat. Sancti Fran. incip. illa. nos. 1563. an. 3.) † Item silentium seruari certis horis in ipsis monasterijs statuendum est, in claustro, oratorio, refectorio. eod. cap. cum ad monasterium, & necessarium esse dicit Flor. in sum. 3. part. tit. 16 c. 8. §. 7. id enim non nocet corpori, & prodest animæ Abb. in c. cum causa de iudic. & dixit Philos. 1. Politic. quod silentium causat ornatum, Hiero. Tre. cap. 3. *Sedebit solitarius, & tacebit, quia leuabit se super se.* Eccl. cap. 4.

Tempus

Tempus tacendi. Scilicet, discendo obserua, namq. proprium est esse solum in silentio narrare Dei laudes, (& silentiarij in lege erant de officilibus Principis multis gaudentes privilegijs, C. de silen. & decur. eor. in 98 ru. ro, & nigro.) Ipsi vero religiosi omnes quocumq. nomine fuerint, silentium obseruantes, obliuisci non debent id muneris præcipue habere, vt obedientiam suis superioribus præstent in omni signo, quod proprium est religionis. vide 8. q. 1. c. sciendum, Præstat enim ipsa quam vittima. 1. Reg. c. 5. Quia per vittimas alienacato, per obedientiam propria voluntas mactatur, quam complecti deuotius debent, ne alijs scandalum præstetur iuxta dicta in sel. 14. Conc. Trident. de refor. c. 1. festinanter obediendo, c. si inimicus, 93. dist. obtemperando quidquid sibi fuerit utiliter impartatum, c. summa 23. q. 1. vt sic in ea humilitate obedientiæ gratius sit opus 99 eorum. Cum enim dominum Nostrum Iesum Christum sequi, eorum, & nostra fit professio; quis eo magis obediens? *Qui humiliavit semetipsum, factus obediens vsq. ad mortem mortem autem Crucis.* ad Phil 2. *Qui & cum esset filius Dei, dicit ex his, quæ passus est obedientiam.* Ad Hebr. c. 4. *Vnde per suam obedientiam iusti constituuntur multi, sicuti per vltimam inobedientiam, peccatores constituti sunt multi.* Ad Rom. 5. c. et si omnes Christiani ad id obligantur, fortius religiosi tenentur, qui obedientiam, vt firmamentum regulæ, ex expresso voto habent. Aluar. Pelag. de planet. 111 eccl. lib. 2. c. 51. col. 3. Floren in sum. 4 par. ut. 5. cap. 11. per totum, cum fiducia in Deum, qui obedientibus

legi suggerit adiutorium; Cypri, in 100 tract. de sing. cler. Item non prohibetur monachus, seu religiosus, generaliter loquendo, (exceptis videntibus in strictissima regula) alicui prælato pro vicario seruire, militare. n. dicitur in diuinis obsequijs, dum tamen sui superioris ad sit licentia, prout Domi. de rota, de offi. vicar. in antiq. decil. 3. concludunt, & D. Card. cum gl. in c. si quis. 58. dist. sentit etiã, sine licentia Abbatis, quia sicut eo inuito potest quis constitui cubicularius episcopi, sic, & Vicarius, dicens aliud esse in fratribus medicantibus, quod verbum inuit o. Abbate durum videtur, & vide Const. Pij V. Pontif. Max. incip. quecumq. sacrarum religionum. 1569. an. 4. vbi loquitur religiosum extra claustra non esse præter dispositionem iuris cõis. 9. de nobis. Et Monachos in conuentu eligere debet superior, quos viderit cultui diuino deditos, & monasterio proficere, eosq. de cõsensu cõuentus, seu fratrum monasterij, iux. notata a gl. per illum tex. in c. si. de reg. lib. 6. hodie generaliter in capitulis, & cõgregationib, prout fere de cõsuetudine videre est obseruatũ, licet Abb. in c. ad Apost. eo. tit. n. 1. 2. dicat aliter, q. tenetur requirere cõsiliũ, nõ aut sequi, ex eo, q. ipse solus põt, & non capitulũ per se, q. nec vacante Abbate, remouendo abusu in laicos requirendi, tãquã in spiritualibus posse se intrintere, quod est cõtra sacros canones, vt supra in pluribus locis est dictum. 102 Ad Abbatis n. iudicium refertur, ex earatione principaliter, quia Abbas habet cuiã, & regimen totius monasterij, & in spiritualibus, & temporalibus, per c. nullam. 18. q. 1. ipse. n. officiales

103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

uendi commoditate, & magis placido modo, inducatur diuersitas regule, iuxta not. in c. sane de regul. quod utiq attendendum est, si omnia priuata mea regulæ restitui possunt. Si- cuti Pius V. Pont. Max. in sua const. incip. ea est 1568. an. 3. reformauit tertium ordinem S. Francisci, extinguen- do officium ministri, Vicarij, & gene- ralis visitatoris, ipsumq. ordinem sub mittendo ministro generali, & offi- cialibus fratrum Minorum de obser- uantia, cum alijs, vt ibidem cauetur, vnde in omnibus sic tractandum est, vt ad congruam monasticæ vitæ di- sciplinam reducatur, ex doctrina sanctæ Synod. Trid. ead. sess. 25. de re- gul. c. 21. & quam plurimum utilita- tis Republicæ Christianæ afferunt bene institutæ, & institutis suis con- uenienter viuentes Religiosorum. Constituciones. vide multa in alia constitut. eiusdem Pij V. super emen- datione Ordinis humiliatorum. inci- quantum, 1567. anno 2. &c.

DE CAPELLIS MONASTERIORVM.

CAP. DECIMUMSEXTVM.

SYMMARIVM.

- 1 Monachi possunt regere ecclesias curatas, & qui eorum.
- 2 Capella an veniant appellatione eccle- harum.
- 3 Monachi quot. modis possunt habere capellas, n. 4. 6. & an secularis, n. 7.
- 5 Ecclesie non potest imponi nouus cen- sus, nisi tribus concurrentibus.
- 8 Capellanus debet esse perpetuus ex di- spositione Bonif. viij. Quod fallit. num. 9.
- 10 Beneficia debent esse perpetua.
- 11 Capellarum monasteriorum presen- tatio spectat ad Abbatem.
- 12 Capellanus per monachos episcopo pre- sentatus, quam portionem habebit.